

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Gazeta Uniwersytecka

nr 2 (130)
Marzec/Kwiecień 2024
ISSN 2719-4647

Z życia uczelni

Wybory w Uniwersytecie Rzeszowskim

Nominacje

*Profesury w Uniwersytecie Rzeszowskim
prof. dr hab. inż. Anna Koziorowska
prof. dr hab. Ewa Szpunar-Krok
prof. dr hab. Sabina i Radosław Grabowscy*

Do poczytania

Perła Podkarpacia

Wydarzenia

Triennale Malarstwa Studenckiego / 2

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2719-4647

Skład: Wydawnictwo UR

Druk: Drukarnia UR

Adres Redakcji:

al. Rejtana 16c

35-959 Rzeszów

tel. 17 872 10 26

gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja

Maciej Ulita

Wioletta Wrona

Autor obrazu

Allen Mack

Time Shelter

olej na płótnie 150x150cm, 2023

Projekt layoutu

Kamil Skrzypiec

Nakład: 100 egz.

Gazetę Uniwersytecką wydaje

Uniwersytet Rzeszowski za zgodą

Rektora. Autorzy tekstów

i współpracownicy nie otrzymują

honorariów za publikacje.

Zastrzegamy sobie prawo skracania,

adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

Wstęp

4 Gambit

Z życia uczelni

5 Z obrad Senatu

6 Wybory w Uniwersytecie Rzeszowskim

8 Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego beneficjentami stypendium Ministra Nauki dla studentów na rok akademicki 2023/2024

9 Za nami Uniwersytecki Dzień Kobiet!

10 Setki, a nawet tysiące odwiedzających Uniwersyteckie Targi Pracy i Dzień Otwarty UR, które odbyły się 20 marca 2024 r.

Nominacje

12 Profesura w Kolegium Nauk Przyrodniczych – prof. dr hab. inż. Anna Koziorowska

14 Profesura w Kolegium Nauk Przyrodniczych – prof. dr hab. Ewa Szpunar-Krok

16 Profesury w Kolegium Nauk Społecznych – prof. dr hab. Sabina Grabowska, prof. dr hab. Radosław Grabowski

18 Habilitacja w Kolegium Nauk Społecznych – dr hab. Dorota Semków, prof. UR

Do poczytania

20 Oddajmy im to, co im się należy – kobiety w matematyce

23 Goździk do góry nogami

25 Perła Podkarpacia

27 Nowości wydawnicze

Wywiady

28 Znana austriacka pisarka gościem Biblioteki Austriackiej UR

Konferencje i seminaria

30 Zainteresowanie językiem niemieckim nie maleje... Studencka Konferencja w Katedrze Germanistyki Uniwersytetu Rzeszowskiego „Rund um Deutsch als Fremdsprache II”, czyli „Wokół języka niemieckiego jako języka obcego II”

32 Sympozjum Młoda Elektroradiologia 2024

33 Za nami kolejna edycja międzynarodowej konferencji studenckiej Rzeszów International Medical Student Association (RIMSA) 2024

Nagrody i osiągnięcia

34 Kolegium Nauk Medycznych UR otrzymało grant z Programu Narodowego Centrum Nauki IMPRESS-U

35 Wśród najbardziej wpływowych osób w medycynie profesorowie z Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego

Wydarzenia

36 Ocalić godność. Nowy spektakl Sceny Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego

38 Triennale Malarstwa Studenckiego / 2

40 Otwarcie wystawy „Grodzisko w Chotyńcu. Zachodnia brama Scytii” w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu

42 Debata pn. Wojna rosyjsko-ukraińska. Cztery wymiary konfliktu

Pro memoria

44 Nagroda Fryderyka dla śp. dra hab. Zbigniewa Jakubka, prof. UR

Zdrowie

45 Witamina D dla zdrowia i urody

Studencki uniwersytet

46 Obóz sportowo-szkoleniowy BON

47 Studenci po raz kolejny udowodnili, że mają talent!

Na sportowo

48 Ergometr Wioślarski 2024. Sukcesy drużyny Uniwersytetu Rzeszowskiego na polskich mistrzostwach

49 Brązowy medal szachistów Uniwersytetu Rzeszowskiego na Akademickich Mistrzostwach Polski

Gambit

Maciej Ulita

Gambit – otwarcie szachowe, w którym gracz poświęca bierkę (w szczególnych sytuacjach dwie lub więcej) w zamian za uzyskanie większej aktywności figur. W większości gambitów poświęca się piona, lecz znane są również bardziej ryzykowne, które polegają na oddaniu skoczka lub gońca.

Gra w szachy opiera się na niewielkiej liczbie względnie prostych zasad, które tworzą nieograniczony świat skomplikowanych możliwości. Oczywiście graczy wspomóc może pamięciowe opanowanie znanych schematów, jednakowoż wygrywa ten, który „lepiej” myśli. Wydaje się, że podejmowanie decyzji w życiu przebiega/może/mogłoby przebiegać podobnie...

Analiza konsekwencji, potencjalnych kontr i odpowiedzi na nie, przewidywanie, „złamanie” myślowego kodu oponenta powinno gwarantować finalny sukces. Rozgrywka – i tu i tu – trwa czasem długo. Niespieszność i głębia szachowego namysłu niektórych mierzi. Innych zaś wręcz uwzniośla. Sama obserwacja rozgrywki pozwala wyciągać wnioski, tworzyć wzorce postępowania i projektować przyszłość.

Każda rozgrywka zaczyna się od pierwszego ruchu – banał, który przestaje takim być, kiedy uzmysłowimy sobie potencjalne konsekwencje.

Szczególnym rodzajem otwarcia jest tytułowy gambit, w którym rozpoczynający coś poświęca... żeby, w konsekwencji zyskać przewagę i wygrać. Sam cel jest oczywisty, niejasna pozostaje skala zwycięstwa, która mieści się w bardzo szerokim spectrum – od indywidualnego po wręcz większe dobro. Sztuka polega na tym, żeby mierząc się z przeciwnikiem, nie stracić z oczu planszy.

Niebawem nas również czeka ważne otwarcie.

Z obrad Senatu

Marzena Czyż-Karnas, Justyna Zięba

Zgodnie z terminarzem posiedzenie Wysokiego Senatu zostało zwołane **na dzień 29 lutego**. Zaaprobowane w tym dniu wnioski dotyczyły m.in. wszczęcia postępowania w sprawie nadania prof. dr. hab. Grzegorzowi Węgrzynowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Rzeszowskiego, powołania Komisji do oceny dorobku kandydata oraz wskazania dwóch recenzentów spoza Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na prośbę Władz Kolegium Nauk Medycznych niemalże jednogłośnie zaopiniowano Plan rozwojowy uczelni – Kolegium Nauk Medycznych na lata 2024–2026.

Obraujący zatwierdzili również zmiany w programach studiów na kierunku logistyka w sektorze rolno-spożywcym, studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz w programie studiów na kierunku mechatronika, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Ostatnia procedowana na posiedzeniu sprawa dotyczyła zmian w zasadach przyjmowania na studia laureatów oraz finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich na lata akademickie: 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026,

2026/2027 oraz na rok akademicki 2027/2028.

Z uwagi na zbliżające się Święta Wielkanocne posiedzenie Senatu zwołane zostało na **21 marca**.

W pierwszym punkcie Senat zdecydował o przyznaniu Medalu Wielkiego Uniwersytetu Rzeszowskiego Panu **Władysławowi Ortyłowi** – marszałkowi województwa podkarpackiego.

W kolejnym punkcie porządku obrad zaopiniowano kandydatury do odznaczeń państwowych i resortowych:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski,
  - Srebrny Krzyż Zasługi,
  - Brązowy Krzyż Zasługi,
  - Złoty Medal za Długoletnią Służbę,
  - Srebrny Medal za Długoletnią Służbę,
  - Brązowy Medal za Długoletnią Służbę,
  - Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”,
  - Odznaka Honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej”,
  - Medale Komisji Edukacji Narodowej.
- Trzeci punkt porządku obrad dotyczył nadania imienia **dra hab. Zbigniewa Jakubka, prof. UR** sali nr 16 w budynku Instytutu Muzyki przy ul. Dąbrowskiego.

W bloku spraw dydaktycznych podjęto uchwały w sprawie ustalenia

programu studiów dla kierunku media, visual and social communication, studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz uchwałę w sprawie zmian w programach studiów na kierunku kulturoznawstwo, studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Przyjęte zostały również zmiany w Uchwale nr 296/06/2023 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2024/2025.

W ostatnim punkcie pani **dr hab. Elżbieta Rokosz, prof. UR** – prorektor ds. studenckich i kształcenia przedstawiła sprawozdanie z funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia za rok akademicki 2022/2023.

Na koniec – tradycyjnie już – JM Rektor prof. dr hab. Sylwester Czopek złożył wszystkim pełne życliwości i nadziei życzenia świąteczne.

Wybory w Uniwersytecie Rzeszowskim

11 kwietnia w Uniwersytecie Rzeszowskim społeczność akademicka miała okazję uczestniczyć w spotkaniu otwartym kandydatów na stanowisko rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prof. dr hab. Paweł Grata, obecny prorektor ds. Kolegium Nauk Humanistycznych, oraz prof. dr hab. n. med. Adam Reich pełniący funkcję dyrektora Instytutu Nauk Medycznych zaprezentowali swoje programy wyborcze i przedstawili wizje zarządzania uczelnią. Kolejnym istotnym punktem spotkania była seria pytań do kandydatów. Członkowie społeczności akademickiej mieli możliwość złożenia ich w formie pisemnej przed rozpoczęciem spotkania, w programie uwzględniono również opcję bezpośredniego zadawania pytań przez uczestników. Pytania te dotyczyły kluczowych aspektów związanych z przyszłością uniwersytetu, skupiając się między innymi na planach jego rozwoju, współpracy z innymi instytucjami oraz kwestiach finansowych.

16 kwietnia 2024 r. o godz. 10.00 w Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się zebranie wyborcze. Decyzją 150 elektorów uprawnionych do głosowania nowym rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego został prof. dr hab. n. med. Adam Reich. Nowy rektor swoją kadencję rozpocznie 1 września 2024 r.

Uroczyste przekazanie władzy nastąpi na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu nowej kadencji.

Adam Reich (ur. 1977) – dermatolog i wenerolog, profesor nauk medycznych. Absolwent kierunku lekarskiego.

go na Uniwersytecie Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, który ukończył z wyróżnieniem w roku 2002. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 2006 r. za pracę pt. *Wybrane neuropeptydy w osoczu chorych na łuszczycę*, a stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w roku 2011 za pracę pt. *Wpływ wąskozakresowego promieniowania ultrafioletowego B (311 nm) na ultrastrukturę i funkcję keratynocytów* nagrodzoną przez ówczesnego Ministra Zdrowia. Tytuł profesora nauk medycznych został Mu nadany w roku 2017.

W latach 2007–2017 związany z Katedrą i Kliniką Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, gdzie pracował jako asystent, adiunkt, a następnie profesor nadzwyczajny. Od 2017 roku kierownik Zakładu i Kliniki Dermatologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, w latach 2018–2024 dyrektor Instytutu Nauk Medycznych przy Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, założyciel pierwszej w Polsce Poradni Diagnostyki i Leczenia Świądu, członek Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego (PTD), wieloletni członek Zarządu Głównego tegoż Towarzystwa oraz twórca i przewodniczący Oddziału Podkarpackiego PTD. Członek wielu międzynarodowych towarzystw naukowych, w tym European Academy of Dermatology and Venereology, gdzie pełni funkcję wiceprzewodniczącego EADV Task Force Pruritus, członek European Society for Dermatology and Psychiatry, European Society for Dermatological Research, International Society of Dermatology czy International Forum for the Study of Itch. Od 2023 roku członek zespołu ekspertów ds. opiniowania jednostek organizacyjnych ubiegających się o akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego i staży kierunkowych w dziedzinie dermatologii i wenerologii oraz czło-

nek zespołu koordynacyjnego ds. leczenia biologicznego w łuszczycy plackowatej.

Laureat licznych nagród i wyróżnień, w tym stypendium im. Ottona Brauna-Falco (2006), nagrody im. prof. Feliksa Wąsika za najlepszą pracę w dziedzinie onkologii dermatologicznej (2007), nagrody im. prof. Zdzisława Ruszczyka w kategorii „Działalność naukowa” (2011) czy stypendium dla wybitnych młodych naukowców (2012).

Dorobek naukowy:

Adam Reich jest autorem ponad 450 prac naukowych oraz autorem lub współautorem wielu podręczników i monografii, założycielem i redaktorem głównym czasopisma „Forum Dermatologicum”, a także redaktorem działu w czasopismach „Archives of Medical Sciences”, „Biomed Research International” czy „Dermatology and Therapy”. Do Jego głównych zainteresowań naukowych należą: autoimmunologiczne choroby tkanki łącznej, choroby skóry okresu ciąży, łuszczycy, onkologia dermatologiczna, psychodermatologia oraz patogenetyka i obraz kliniczny świądu.

Najważniejsze monografie i podręczniki:

1. Reich A., Szepietowski J.: *Leczenie chorób skóry i chorób przenoszonych drogą płciową*. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2008.
2. Szepietowski J., Reich A.: *Świąd. Patomechanizm, klinika, leczenie*. Wyd. I, Wydawnictwo Medyczne Termedia, Poznań 2010.
3. Szepietowski J., Pacan P., Reich A., Grzesiak M.: *Psychodermatologia*. Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Wrocław 2012.
4. Maj J., Reich A. (red.): *Dermatologia w przypadkach*. Termedia, Poznań 2017.
5. Reich A., Heisig M., Szczęch J.: *Dermatozy ciężarnych*. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2018.
6. Reich A. (red.): *Choroby autozapalne i autoimmunizacyjne skóry*. Termedia, Poznań 2020.

fot. M. Świąćicki

Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego beneficjentami stypendium Ministra Nauki dla studentów na rok akademicki 2023/2024

Z dumą informujemy, że 22 marca 2024 r. pan Dariusz Wieczorek, minister nauki podjął decyzję o przyznaniu osiemnastu studentom Uniwersytetu Rzeszowskiego stypendium ministra za znaczące osiągnięcia za rok akademicki 2023/2024.

- Gabriela Gryłowska – kierunek lekarski
- Wiktoria Mytych – kierunek lekarski
- Julia Oliwia Trojnak – kierunek lekarski
- Anna Głowacka – kierunek lekarski
- Aleksandra Agnieszka Burbelka – kierunek lekarski
- Mateusz Andrzej Iwański – kierunek lekarski
- Aleksandra Magdalena Skubisz – kierunek lekarski
- Aldona Sokołowska – kierunek lekarski
- Konrad Michał Wróbel – kierunek lekarski
- Vasylyna Petrovets – turystyka i rekreacja
- Paweł Gil – dietetyka
- Sabina Martyna Lizis – fizjoterapia
- Edyta Agnieszka Kościelska – finanse i rachunkowość
- Andżelika Agnieszka Partyka – finanse i rachunkowość

- Weronika Maria Szczerba – finanse i rachunkowość
- Katarzyna Natalia Kaim – prawo
- Przemysław Grzegorz Werelusz – biologia
- Wiktoria Anna Bialic – jazz i muzyka rozrywkowa

Spośród 1048 wniosków spełniających warunki otrzymania stypendium minister nauki Dariusz Wieczorek przyznał stypendium łącznie 386 studentom, których wnioski zostały pozytywnie zarekomendowane.

Stypendium ministra jest wypłacane jednorazowo, a jego wysokość wynosi 17.000 zł. Stypendium wypłaca studentowi uczelnia w terminie 14 dni od dnia zaksięgowania środków na jej rachunku bankowym.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Za nami Uniwersytecki Dzień Kobiet!

Joanna Wilk

Podczas Uniwersyteckiego Dnia Kobiet wystąpił Chór Akademicki Uniwersytetu Rzeszowskiego pod dyktando dr Katarzyny Sobas, na scenie zaśpiewali dla nas również studenci kierunku jazz i muzyka rozrywkowa, natomiast po części artystycznej odbyło się losowanie kobiecych upominków. Do wylosowania były m.in. vouchery, zestawy kosmetyków, gadżety uniwersyteckie, zaproszenia do teatru, bilety do kina i wiele więcej.

Sponsorami wydarzenia byli: Ziaja, Restauracja Mcdonald's, Kobi Light, Iwona Kutnik Mary Kay, Salon Kwadrat Rafał Pawłowski, Restauracja Kulisy Hotel Falcon, Optyk Hejnowicz, Optyk Kwaśniak, G2Arena, Be More, Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, Akademia Tańca Bravo, Teatr im. W. Siemaszkowej w Rzeszowie, Sylveco, Kino Helios, Zuzove, Blue Diamond Hotel Active SPA, Global Gift gadżety reklamowe dla firm, Attelio Kosmetologia Wioletta Zwierzyńska, Filharmonia Podkarpacka im. A. Maławskiego w Rzeszowie, KU AZS UR, Akademia Karate Tradycyjnego Marta Niewczas, Borsetka, Maciechowska Nails Academy.

fot. M. Święcicki

Setki, a nawet tysiące odwiedzających Uniwersyteckie Targi Pracy i Dzień Otwarty UR – 20 marca 2024 r.

Karolina Niemiec

Rekrutacja na studia na Uniwersytecie Rzeszowskim ruszy już 27 maja 2024 r. Jak co roku, nasza Uczelnia zorganizowała **Dzień Otwarty**, na którym zaprezentowały się poszczególne jednostki UR, a kandydaci i kandydatki mogli zapoznać się z kierunkami studiów, kołami naukowymi, zobaczyć budynki uczelni, posłuchać interesujących wykładów i „lekcji innych niż zwykle”, poznać swoich przyszłych wykładowców, a także porozmawiać ze studentami i studentkami konkretnych kierunków i dowiedzieć się wszystkiego o procedurze rekrutacji na studia.

Przy realizacji ww. wydarzenia Uniwersytet Rzeszowski współpracował z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2 w Rzeszowie. Eksperti tej placówki pomogli wszystkim niezdecydowanym osobom w określeniu preferencji i zainteresowań zawodowych, wyborze kierunku kształcenia, a także zawodu.

Równoległe podczas Dnia Otwartego odbyły się **Uniwersyteckie Targi Pracy**. UTP to wydarzenie, które uważane jest za jedną z najefektywniejszych form poszukiwania zatrudnienia. Umożliwia bezpośredni kontakt z wieloma pracodawcami w jednym miejscu. Jest to także okazja do zaprezentowania firmy, jej profilu działania, metod naboru i selekcji kandydatów, a także zebrania dokumentów aplikacyjnych absolwentów

i studentów uczelni oraz wszystkich osób poszukujących pracy.

W tym roku w Targach Pracy wzięło udział 40 wystawców – firm, które dysponowały wieloma ofertami staży, praktyk oraz pracy. Wystawcy reprezentowali wiele branż kluczowych dla studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, takich jak branża produkcyjna, informatyczna, finansowa, szkoleniowa, lotnicza, przemysłowa, administracyjna, prawnicza i doradcza, okulistycz-

na, a także instytucje zajmujące się pośrednictwem pracy.

Dzień Otwarty UR i Uniwersyteckie Targi Pracy to jedno z najważniejszych cyklicznych wydarzeń naszej Alma Mater. Tegoroczna edycja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, odwiedziło nas ponad 2 tysiące osób, zarówno uczniów – przyszłych kandydatów na studia, jak i studentów oraz absolwentów.

fol. M. Świącicki

Profesura w Kolegium Nauk Przyrodniczych – prof. dr hab. inż. Anna Koziorowska

Prof. dr hab. inż. Anna Koziorowska jest rodowitą rzeszowską. Ukończyła IV liceum ogólnokształcące, a następnie podjęła naukę na ówczesnym Wydziale Elektrycznym Politechniki Rzeszowskiej, który ukończyła w roku 1995. W czasie studiów działała w kole naukowym, dodatkowo w czasie stażu studenckiego w Finlandii w firmie IVO zajmującej się implementacją systemów oczyszczania spalin w elektrowniach pracowała jako tłumacz języka angielskiego. W roku 1995 odbyła długoterminowy staż na Uniwersytecie Technicznym w Helsinkach, gdzie zapoznała się z badaniami dotyczącymi układów energoelektronicznych w sterowaniu maszyn prądu stałego. Po ukończeniu studiów została zatrudniona na Politechnice Rzeszowskiej w Katedrze Elektrodynamiki i Układów Elektromaszynowych jako asystent, gdzie pracowała do 2006 r. Po uzyskaniu stopnia doktora w Instytucie Elektrotechniki w Warszawie na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Układy napędowe pomp wodociągowych z regulowaną prędkością obrotową*, której promotorem był prof. dr hab. Kazimierz Buczek, rozpoczęła pracę w Zakładzie Elektrotechniki i Informatyki w Instytucie Techniki na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego. Równocześnie rozpoczęła współpracę z Wydziałem Biotechnologii naszego Uniwersytetu w zakresie badań nad efektami oddziaływań pól elektromagnetycznych na systemy regulacyjne w organizmach zwierzęcych. W roku 2018 dziekan Wydziału Biotechnologii wspólnie z dziekanem Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego powołał Laboratorium Bioelektromagnetyzmu, a prof. Koziorowska została jego kierownikiem. Od tego czasu istotnie zintensyfikowała badania nad wpływem pola elektromagnetycznego na komórki i tkanki zwierzęce, współpracując z dr Marią Romerowicz-Misielak, współpracownikiem z Laboratorium Bioelektromagnetyzmu. Rozbudowa laboratoriów biologii molekularnej na Wydziale Biotechnologii umożliwiła poszerzenie badań, których wyniki publikowane były w czasopiśmie z listy A. Zmiana organizacji Uniwersytetu spowodowała rozwiązanie Laboratorium Bioelektromagnetyzmu i przejście prof. Anny Koziorowskiej do Katedry Materiałów Funkcjonalnych w Instytucie Inżynierii Materia-

łowej, której pracownikiem jest do dzisiaj. W tym czasie intensywnie współpracowała też z prof. Józefem Cebulskim w tematyce zastosowania metod spektroskopowych w diagnostyce chorób. Uzyskane wyniki badań z zakresu oddziaływań pól elektromagnetycznych na organizmy pozwoliły wystąpić do Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów z wnioskiem o przeprowadzenie oceny i nadanie stopnia doktora habilitowanego. Procedurę przeprowadzono na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej na podstawie osiągnięcia naukowego pod tytułem *Pole elektromagnetyczne ekstremalnie niskiej częstotliwości jako czynnik oddziałujący na komórki i tkanki zwierzęce w hodowlach in vitro*, a recenzentami byli prof. dr hab. inż. Roman Kubacki (Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie), dr hab. inż. Arkadiusz Miaskowski (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) oraz prof. dr hab. n. med. Aleksander Sieroń (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach – konsultant krajowy ds. angiologii). Następne lata to dalsza intensyfikacja badań interdyscyplinarnych z wykorzystaniem metod biologii molekularnej do oceny zmian zachodzących w orga-

nizmach zwierzęcych pod wpływem promieniowania elektromagnetycznego. Szczególnym zainteresowaniem prof. Anny Koziorowskiej cieszy się materiał biologiczny od zwierząt wolno żyjących, szczególnie samca sarny w trzech różnych okresach aktywności rozrodczej. Tylko nieliczne ośrodki naukowe na świecie prowadzą podobne badania. Wyniki tych badań prof. Koziorowska prezentowała na licznych konferencjach naukowych w kraju i za granicą, między innymi w Słowenii, Macedonii, Niemczech, na Węgrzech i w Rosji. Profesor Koziorowska jest członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Zastosowań Elektromagnetyzmu. Co roku prezentuje wyniki badań na sympozjach organizowanych i współorganizowanych przez Towarzystwo – krajowych i zagranicznych, które następnie są publikowane w czasopiśmie z listy JCR. Od roku 2021 profesor Koziorowska prowadzi prace naukowe i badawcze w Interdyscyplinarnym Centrum Badań Przedklinicznych i Klinicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego w Weryni, gdzie utworzone jest laboratorium do badań interdyscyplinarnych wpływu pola elektromagnetycznego na struktury zwierzęce biologicznie aktywne (komórki i tkanki). Poza zapleczem do badań molekularnych znajduje się tam zaprojektowany przez nią generator pola elektromagnetycznego o zmiennych parametrach, umieszczony w inkubatorze, umożliwiając prowadzenie hodowli *in vitro* przy równoczesnym oddziaływaniu pola elektromagnetycznego. Profesor Koziorowska prowadziła również badania oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego z zakresu widzialnego na struktury centralnego układu nerwowego. Badania te były prowadzone wspólnie z pracownikami Wydziału Biotechnologii oraz prof. Danem A. Orenem z Yale University. Urządzenia będące emiterami pola elektromagnetycznego są wprowadzane na szeroką skalę w hodowli

zwierząt, a wszystko wskazuje, iż będzie ich coraz więcej przy dalszym postępie w automatyzacji procesów produkcji. Będą one w coraz większym stopniu oddziaływać na zwierzęta, a tym samym zaburzać ich dobrostan, pogarszając warunki zoohigieniczne. W Polsce praktycznie nikt nie zajmuje się tą problematyką i ośrodek rzeszowski jest jedynym prowadzącym takie badania. Wyniki badań *in vitro* prowadzonych z użyciem komercyjnych linii komórkowych wykazały różnice w efektach oddziaływania pola w zależności od jego parametrów fizycznych – od częstotliwości, czasu oddziaływania, kształtu pola i wartości indukcji magnetycznej oraz od statusu fizjologicznego komórek. Analiza wyników wykazała, że pole elektromagnetyczne może służyć jako potencjalne narzędzie do eliminowania komórek nowotworowych oraz stymulowania proliferacji komórek prawidłowych. Dotychczasowe wyniki badań wykazały również wpływ pól ekstremalnie niskiej częstotliwości na funkcje tarczycy i nadnerczy jagniąt. Badania reaktywności endokrynej tkanek układu rozrodczego sarny europejskiej w różnych stanach aktywności rozrodczej wykazały, że tkanki tego gatunku są bardziej odporne na promieniowanie, co wskazuje, że domestykacja zwierząt może powodować osłabienie oporności w zakresie oddziaływania pola elektromagnetycznego. W ostatnim okresie prof. Koziorowska poszerzyła swoje badania o oddziaływanie pól na organizm pszczoły miodnej, jednego z najważniejszych organizmów przyczyniających się do produkcji żywności, współpracując z prof. Bartoszem Piechowiczem. Jest Co-Guest Editor w Special Issue „The Pollinators in Agricultural Ecosystems” w czasopiśmie „Agriculture”. Jednakże dotychczasowe wyniki badań nie wykazały, aby pole elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz

mogło być szkodliwe dla organizmu ludzkiego.

Prof. Koziorowska w czasie swojej pracy odbyła staże naukowe, między innymi w Yale University (Prof. Dan Oren), Manchester University (Prof. Robert Lucas), Hebrew University of Jerusalem (Prof. Yael Heifetz), w Uniwersytecie Medycyny Weterynaryjnej i Farmacji w Koszycach (Prof. Drahomila Sopkova), w Uniwersytecie Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii im. Gzyckiego we Lwowie (Prof. Orysia Tsaryk). Była członkiem komitetów naukowych krajowych i zagranicznych konferencji, między innymi 8th International Symposium on Applied Electromagnetics SAEM'2022, Struga, North Macedonia oraz kongresu międzynarodowej unii Union of Game Biologists – the 36th Congress of the International Union of Game Biologists'2023.

Prof. Koziorowska ukończyła kurs organizowany przez Polskie Towarzystwo Nauk o Zwierzętach Laboratoryjnych umożliwiający udział w doświadczeniach z użyciem zwierząt. W celu podniesienia swoich kompetencji dydaktycznych prof. Koziorowska ukończyła kurs „Masters of Didactics” organizowany przez Ghent University w Gandawie (Belgia).

W okresie od uzyskania stopnia doktora habilitowanego do dnia dzisiejszego jest współautorem 25 prac z listy JCR, gdzie w większości jest pierwszym autorem lub autorem korespondencyjnym. Taki dorobek był możliwy dzięki odpowiedniej aparaturze będącej na uniwersytecie, współpracy zespołowej oraz dużemu osobistemu zaangażowaniu.

Prywatnie Profesor Anna Koziorowska jest mamą dwójki dzieci. Jej hobby to wędrówki górskie, szczególnie tatrzańskie oraz narciarstwo.

Postanowieniem z dnia 29 lutego 2024 r. prezydent RP Andrzej Duda nadał jej tytuł profesora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo.

Profesura w Kolegium Nauk Przyrodniczych – prof. dr hab. inż. Ewa Szpunar-Krok

Profesor w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo – tytuł nadany przez prezydenta RP Andrzeja Dudę postanowieniem z dnia 2 lutego 2024 r. Absolwentka Akademii Rolniczej w Krakowie, Filia w Rzeszowie, Wydział Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego (1987). Tytuł doktora nauk rolniczych uzyskała w Akademii Rolniczej w Krakowie (1999), a doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii, uprawy roślin w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (2013). Całą karierę zawodową związała z macierzystą Uczelnią (obecnie Uniwersytet Rzeszowski).

W ocenie całokształtu dorobku naukowego prof. Ewy Szpunar-Krok na podkreślenie zasługuje to, że opublikowane prace nawiązują do aktualnych problemów rolnictwa i ogrodnictwa oraz mają dużą wartość poznawczą i użyteczną. Przeprowadzone przez nią badania koncentrują się wokół szeroko rozumianej problematyki produkcji roślinnej ze szczególnym uwzględnieniem współzależności pomiędzy czynnikami siedliskowymi i agrotechnicznymi a kształtowaniem plonu i głównych elementów jego struktury oraz składu chemicznego roślin. Główne kierunki badań naukowych dotyczą doskonalenia technologii produkcji roślin zbożowych, okopowych, bobowatych w aspekcie zwiększania poziomu ich

plonowania i poprawy jakości surowca, wpływu biopreparatów na produktywność roślin oraz określenie reakcji fizjologicznej roślin na działanie stresów abiotycznych i biotycznych, jak też wpływu systemów gospodarowania w rolnictwie (konwencjonalny, zrównoważony i ekologiczny) na właściwości fizykochemiczne gleby. Ważnym obszarem działalności naukowej prof. dr hab. inż. Ewy Szpunar-Krok, wpisującej się w trendy polityki unijnej i krajowej, jest doskonalenie agrotechniki roślin bobowatych grubonasiennych, których nasiona są cennym źródłem białka oraz pełnią ważną rolę w płodozmianach. Za innowacyjne należy uznać Jej badania nad możliwością rolniczego wykorzystania odpadów, takich jak popiół lotny ze spalania biomasy i komunalnych osadów ściekowych do nawożenia roślin uprawnych – ich wpływu na wielkość plonu oraz akumulację pierwiastków i właściwości gleby. Badania prof. Ewy Szpunar-Krok są wieloaspektowe i niezależnie od głównych zagadnień agrotechnicznych poruszają także ważne społecznie kwestie dotyczące jakości surowca, wpływu na zdrowie człowieka i oddziaływania na środowisko. Większość wniosków płynących z Jej pracy naukowej można implementować do praktyki rolniczej jako bliskie proekologicznym ideom, a wypracowane rozwiązania z zakresu doskonalenia agrotechniki roślin bobowatych

grubonasiennych czy też rolniczego zagospodarowania popiołu lotnego ze spalania biomasy mogą mieć zastosowanie w rolnictwie integrowanym oraz ekologicznym. Wiele badań ma charakter interdyscyplinarny, bowiem ocena oddziaływania czynników abiotycznych i biotycznych, szczególnie w warunkach stresów środowisko-

wych, na wielkość i jakość plonu roślin uprawnych wymaga obecnie szerokiego podejścia i tworzenia zespołów badawczych złożonych ze specjalistów z różnych dziedzin i dyscyplin nauki.

Prof. Ewa Szpunar-Krok jest autorką bądź współautorką 110 publikacji naukowych. Znaczna część publikacji powstała w oparciu o doświadczenia prowadzone w ramach projektów naukowo-badawczych (7 wyłonionych w drodze konkursów, w tym finansowanych przez KBN, MNiSW, NCBIR, MRiRW). Była inicjatorką nawiązania współpracy naukowo-badawczej z wieloma polskimi i zagranicznymi firmami i liderem zespołów badawczych, a wymiernym tego efektem są prace, które ukazały się w renomowanych czasopiśmie naukowych. Wykonała 11 ekspertyz i innych opracowań dla instytucji publicznych lub przedsiębiorców. Do Jej dorobku naukowego zaliczyć należy także 2 skrypty. Była redaktorem zeszytu specjalnego „Zeszyt Jubileuszowy – 35 lat działalności PTA” w wydawnictwie Fragmenta Agronomica. Pełniła funkcję redaktora zeszytów specjalnych w czasopiśmie z listy JCR, tj. *Agronomy: „Innovative Technologies for Conservation, Protection and Quality of Vegetables and Fruits in a Post-Harvest Period – Series II”* (2021), *„Conservation Agricultural Practices for Improving Crop Production and Quality”* (2023–2024) oraz w czasopiśmie *Agriculture „Advances in the Cultivation and Production of Leguminous Plants”* (2023–2024).

Brała udział w 52 konferencjach naukowych, w tym 12 zagranicznych. Aktywnie uczestniczyła w organizacji 5 konferencji naukowych, pełniąc funkcję przewodniczącej komitetu organizacyjnego (2) lub członka komitetu organizacyjnego (3).

W celu doskonalenia warsztatu naukowego prof. Ewa Szpunar-Krok odbyła staże krajowe w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie oraz Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach.

Uczestniczyła także w stażach w zagranicznych uczelniach wyższych: Universität für Bodenkultur w Wiedniu (Austria), Szent István Egyetem w Gödöllő (Węgry), Slovenská Poľnohospodárska Univerzita w Nitrze (Słowacja), Universitat de Lleida (Hiszpania), İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa w Stambule i Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi w Canakkale (Turcja), jak też w instytutach badawczych: Walloon Agricultural Research Centre (CRAW) w Gembloux (Belgia) i Poljoprivredni Institut Osijek w Osijeku (Chorwacja).

Prof. Ewa Szpunar-Krok jest członkiem European Society for Agronomy i Polskiego Towarzystwa Łubinowego. Uczestniczy aktywnie w pracach Polskiego Towarzystwa Agronomicznego (PTA), pełniąc w nim różne funkcje, w tym wiceprzewodniczącej Zarządu Głównego PTA (2016–2019), członka Głównego Komisji Rewizyjnej PTA (2020–2024), przewodniczącej Oddziału PTA w Rzeszowie działającego przy Uniwersytecie Rzeszowskim (od 2016). Była głównym organizatorem VII Konferencji Naukowej PTA w Rzeszowie, nad którą patronat objęli Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wojewoda Podkarpacki, Marszałek Województwa Podkarpackiego i Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego (2017) oraz Międzynarodowego Symposium „Nauka i gospodarka dla praktyki rolniczej. Dyrektywa Azotanowa w Polsce – nowe wyzwania” (2019). Jest organizatorem wielu wykładów otwartych dla pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, a o ich wygłoszenie proszeni są przedstawiciele nauki z innych ośrodków akademickich oraz otoczenia społeczno-gospodarczego (18 wykładów od 2016 r.). Prowadziła zajęcia w ramach Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego, wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz liczne szkolenia dla praktyki rolniczej.

Jest promotorem 4 rozpraw doktorskich w dziedzinie nauk rolniczych,

dyscyplina rolnictwo i ogrodnictwo, w tym 3 zakończonych (wszystkie z wyróżnieniem) oraz 138 prac dyplomowych. Była recenzentem w 4 postępowaniach habilitacyjnych i 9 doktorskich oraz członkiem 30 komisji doktorskich. Wykonała 6 recenzji wydawniczych monografii i 74 recenzji publikacji naukowych dla 28 czasopism.

Prof. Ewa Szpunar-Krok uczestniczy aktywnie w działalności organizacyjnej na rzecz Uniwersytetu Rzeszowskiego, w tym wielokrotnie uczestniczyła na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. W okresie zatrudnienia w UR pełniła funkcję członka Rady Wydziału i Rady Programowej Wydziału Biologiczno-Rolniczego (2004–2012), członka Komisji Wydziałowej ds. Przewodów Doktorskich w dziedzinie nauki rolniczej w dyscyplinie agronomia (2017–2018). Po zmianie struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, Kolegium Nauk Przyrodniczych UR (2019–2020) oraz kierownika kierunku rolnictwo (2019–2020). Obecnie jest członkiem Rady Naukowej Kolegium Nauk Przyrodniczych UR oraz Rady Programowej kierunku rolnictwo (od 2020).

Za swoją działalność uzyskała nagrodę zespołową Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za opracowanie wniosku o przyznanie uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki rolniczej, w dyscyplinie naukowej agronomia (2016), Medal Komisji Edukacji Narodowej (2014) i Srebrny Medal za Długoletnią Służbę (2013).

Profesury w Kolegium Nauk Społecznych – prof. dr hab. Sabina Grabowska prof. dr hab. Radosław Grabowski

Sabina Grabowska (ur. 1973 w Rzeszowie), profesor doktor habilitowana nauk prawnych, specjalizująca się w prawie konstytucyjnym, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Rzeszowskiego, radca prawny. Od 2014 r. redaktor naczelna czasopisma „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (ISSN 2082-1212). W latach 2016–2020 wiceprzewodnicząca uniwersyteckiej komisji wyborczej UR oraz senackiej komisji statutowej UR, dziekan Kolegium Nauk Społecznych UR w kadencjach 2019–2020 i 2020–2024, członek Trybunału Stanu w kadencji 2023–2027.

W roku 1997 ukończyła studia prawnicze w rzeszowskiej filii UMCS w Lublinie, Wydział Prawa i Administracji. W tym samym roku rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Agromarketingu Wydziału Ekonomii w Rzeszowie krakowskiej Akademii Rolniczej. Po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego pracowała na Wydziale Prawa, a następnie na Wydziale Socjologiczno-Historycznym, obecnie jest zatrudniona w Instytucie Nauk Prawnych KNS UR.

W roku 2004 uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie pracy *Instytucja inicjatywy ludowej w wybranych państwach europejskich. Studium porównawcze* napisanej pod kierunkiem prof. Wiesława Skrzydły. W roku 2012 Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie nadała jej stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa, specjalność prawo konstytucyjne, na podstawie osiągnięcia naukowego – monografii pt. *Modele odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta we współczesnych państwach europejskich* (ISBN 978-83-7780-273-1, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2012, ss. 405). W tym samym roku została także profesorem nadzwyczajnym UR. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 11 grudnia 2023 r. otrzymała tytuł profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Zainteresowania naukowe Sabiny Grabowskiej koncentrują się na zagadnieniach prawa konstytucyjnego, systemów politycznych, prawa wyborczego, form demokracji bezpośredniej, odpowiedzialności konstytucyjnej, procedur legislacyjnych w państwach europejskich oraz szeroko rozumianego porównawczego prawa ustrojowego. Jest autorką

ponad 180 publikacji naukowych, w tym monografii, rozdziałów w monografiach, artykułów naukowych i tłumaczeń.

W swojej pracy naukowej była wielokrotnie recenzentem w postępowaniach doktorskich i habilitacyjnych, a także recenzentem oraz członkiem programów naukowych, m.in. „Diamentowy Grant”, członkiem komitetów naukowych i redakcyjnych czasopism naukowych, m.in. „Polityka i Społeczeństwo”, „Political Preferences”, „The Polish Political Science Yearbook”, „Teoria Polityki”, „Dyskurs Prawniczy i Administracyjny”.

Beneficjentka stypendiów i staży naukowych oraz projektów badawczych, m.in. Krajowego Stypendium Wyjazdowego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (2006), grantów: Fundacji im. Stefana Batorego i Naczelnej Dyrekcji Archiwów Pań-

stwowych, „Analiza zjawiska oddawania głosów nieważnych na przykładzie wyborów samorządowych 2014 roku” (2015), Standard Grant No. 21510444 przyznany przez Fundację Wyszehradzką, nt. „Security in V4 constitutions and political practices” (2022), Obserwatorium Miasta – platforma współpracy środowiska akademickiego z otoczeniem, Nd5/544076/2021/2022, w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa” (2022–2024).

Pełniła funkcję m.in. kierownika Zakładu Teorii Państwa, Prawa i Polityki Katedry Politologii Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR oraz kierownika Zakładu Systemów Politycznych i Medialnych Instytutu Nauk o Polityce KNS UR. Aktualnie jest kierownikiem Zakładu Komparatystyki Prawniczej i Nauk Pomocniczych Instytutu Nauk Prawnych KNS UR.

Otrzymała m.in. Nagrodę Rektora UR III stopnia za rozprawę doktorską (2004), Nagrodę Rektora UR II stopnia za indywidualne osiągnięcia naukowe (2013), Nagrodę zespołową Rektora UR za przygotowanie projektu nowego Statutu UR (2019), Laur Studenta UR w kategorii „Głos Rozsądku 2020”, Laur Studenta UR w kategorii „Głos Studentów 2021”, Medal Srebrny za Długoletnią Służbę (2023), Nagrodę Rektora UR I stopnia za działalność naukową, a w szczególności uzyskanie tytułu profesora (2024).

Radosław Grabowski (ur. 1972 w Rzeszowie), profesor doktor habilitowany nauk prawnych, specjalizujący się w prawie konstytucyjnym, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Rzeszowskiego, radca prawny. Od 2010 r. sekretarz naukowy czasopisma „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (ISSN 2082-1212). W latach 2019–2023 przewodniczący Komisji Wyborczej UR, członek Constitutional Law Journals Network oraz Zespołu Doradców ds. Kontroli Konstytucyjności Prawa przy Marszałku Senatu X kadencji, prezes Fundacji Laboratorium Konstytucyjne.

Ukończył w 1997 r. studia prawnicze w rzeszowskiej filii UMCS w Lublinie, Wydział Prawa i Administracji. W roku 1997 rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Zakładzie Prawa Publicznego Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie, filia w Rzeszowie. Po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego pracował na Wydziale Prawa, a następnie na Wydziale Socjologiczno-Historycznym, obecnie jest zatrudniony w Instytucie Nauk Prawnych KNS UR.

W roku 2005 uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie pracy *Prawo do ochrony życia w polskim prawie konstytucyjnym* napisanej pod kierunkiem prof. Mirosława Grana. W roku 2014 Rada Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa, specjalność prawo konstytucyjne, na podstawie osiągnięcia naukowego – monografii *Zróżnicowanie trybu zmiany jako kryterium klasyfikacji konstytucji współczesnych państw europejskich* (ISBN 978-83-7338-975-5, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2013, ss. 296). W tym samym roku został także profesorem nadzwyczajnym UR. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 2 lutego 2024 r. otrzymał tytuł profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Zainteresowania naukowe Radosława Grabowskiego koncentrują się na zagadnieniach prawa konstytucyjnego, a zwłaszcza procedurach zmiany konstytucji, symbolach narodowych i państwowych, praktyce funkcjonowania polskiego systemu politycznego oraz badaniach prawno-porównawczych państw europejskich. Jest autorem ponad 170 publikacji naukowych, w tym monografii, rozdziałów w monografiach, artykułów naukowych, glos, tłumaczeń oraz kilkudziesięciu opinii prawnych sporządzanych dla centralnych konstytucyjnych organów państwowych.

W swojej pracy naukowej był wielokrotnie recenzentem w postępowaniach doktorskich i habilitacyjnych, członkiem komitetów naukowych i redakcyjnych czasopism naukowych, m.in. „Polityka i Społeczeństwo”, „Nowoczesne Systemy Zarządzania”, „Prawo i Polityka”, „The Copernicus Journal of Political Studies”.

Beneficjent stypendiów i staży naukowych oraz projektów badawczych, m.in. grantów: nr 20910178 przyznany przez Fundację Wyszehradzką, nt. „Statehood and Symbolics in Central Europe after 1989” (2009–2010), N N114 250039 finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego: Partnerstwo międzysektorowe w procesie tworzenia i realizacji strategii rozwoju lokalnego w województwie podkarpackim (2010–2013), Fundacji im. Stefana Batorego i Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, „Analiza zjawiska oddawania głosów nieważnych na przykładzie wyborów samorządowych 2014 roku” (2015), Standard Grant No. 21510444 przyznany przez Fundację Wyszehradzką, nt. „Security in V4 constitutions and political practices” (2022), Internetowy serwis edukacji obywatelskiej – platforma współpracy nauki ze społeczeństwem, Nd5/551978/2022/2022, w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa” (2022–2024).

Pełnił funkcję m.in. kierownika Pracowni Informatyki Prawniczej i Prawa Komputerowego Wydziału Prawa UR oraz kierownika Zakładu Systemów Politycznych w Instytucie Nauk o Polityce Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR. Aktualnie jest kierownikiem Zakładu Prawa Konstytucyjnego Instytutu Nauk Prawnych KNS UR.

Otrzymał m.in. Nagrodę Rektora UR II stopnia za indywidualne osiągnięcia naukowe (2014, 2020), Medal Srebrny za Długoletnią Służbę (2022).

Habilitacja w Kolegium Nauk Społecznych – dr hab. Dorota Semków, prof. UR

14 marca 2024 r. podczas posiedzenia Rady Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego podjęto uchwałę w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne pani dr Dorocie Semków.

Podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego była monografia pt. *Prawno-kryminalistyczna i kryminologiczna problematyka nowych substancji psychoaktywnych – dopalaczy* (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023).

Pani dr hab. Dorota Semków, prof. UR zatrudniona jest w Uniwersytecie Rzeszowskim od 2011 r. Obszar jej zainteresowań naukowych stanowią szeroko rozumiane prawne, kryminologiczne i kryminalistyczne aspekty negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności te o charakterze przestępczym. Jest autorką licznych opracowań naukowych, w tym artykułów, rozdziałów w monografiach zbiorowych oraz monografi, w których pełniła funkcję redaktora naukowego. Czynnie uczestniczyła w blisko trzydziestu konferencjach naukowych, z czego większość miała charakter międzynarodowy. Była członkiem wielu komitetów naukowych i organizacyjnych konferencji krajowych i międzynarodowych. Jest wykonawcą kilku projektów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych. Pełni także funkcje recenzenta uzna-

nych czasopism i wydawnictw naukowych.

Prowadziła zajęcia dydaktyczne w ramach programu Erasmus+ w następujących uniwersytetach:

– Velencia Catholic University, Department of Law, 2017.

– University of Roma Tre, Department of Law, 2018.

– University of Lisbon, Department of Law, 2019.

– Università degli Studi di Bari Aldo Moro, Department of Law, 2022.

Od 2018 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, a w 2020 r. została wybrana na członka Rady Naukowej PTK.

W zakresie prowadzonych badań naukowych można wskazać na cztery obszary badawcze:

1. Prawno-kryminalistyczna i kryminologiczna problematyka przestępczości przeciwko wiarygodności dokumentów.

2. Prawna, kryminalistyczna i kryminologiczna problematyka negatywnych zjawisk społecznych:

- a) przestępczości narkotykowej,
- b) przestępstwa handlu ludźmi,
- c) fenomenowi samobójstwa.

3. Kryminologiczno-kryminalistyczne i prawne aspekty zamachów na dyplomatów i placówki dyplomatyczne.

4. Kryminalistyka i jej rola w nowoczesnym procesie badawczym i dydaktycznym.

Chcąc rozwijać swoje zainteresowania naukowe, odbyła dwa staże naukowe w Instytucie Kryminalistyki Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego. W ramach aktywności naukowej realizowanej w Polskim Towarzystwie Kryminalistycznym, w tym Instytucie Kryminalistyki PTK, zajmuje się problematyką dowodu z opinii biegłego, zagadnieniem wartości naukowej i dowodowej ekspertyzy kryminalistycznej w postępowaniu karnym, cywilnym, administracyjnym. Istotnym obszarem aktywności naukowej była prawno-kryminalistyczna problematyka ba-

dań dokumentów, w szczególności zapobiegania przestępczości przeciwko wiarygodności dokumentów oraz zagadnienie dokumentów jako śladów kryminalistycznych. Ponadto przejawem jej aktywności naukowej realizowanej w Polskim Towarzystwie Kryminalistycznym był (poza uczestnictwem w badaniach dotyczących kryminalistycznych ekspertyz z zakresu pisma ręcznego i dokumentów) udział w opracowywanych projektach badawczych – pierwszy złożony do Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu Opus 19 oraz Projektu Szafir 3 organizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Obydwa projekty dotyczą prawno-kryminalistycznych aspektów badań pisma i dokumentów oraz przeciwdziałania fałszerstwom dokumentów.

W latach 2018–2021 dr hab. Dorota Semków, prof. UR uczestniczyła w pracach badawczych mających na celu opracowanie uniwersalnego programu do kryminalistycznych badań porównawczych i analizy statystycznej parametrów próbek. Pełniła w nich rolę konsultanta.

W ramach działalności naukowej, po uzyskaniu stopnia doktora, na potrzeby toczących się postępowań sądowych (karnych i cywilnych) oraz postępowań przygotowawczych, a także na potrzeby podmiotów prywatnych wykonuje kryminalistyczne ekspertyzy z zakresu badań dokumentów i pisma ręcznego oraz z zakresu badań daktyloskopijnych.

W zakresie osiągnięć organizacyjnych oraz popularyzujących naukę można wskazać na wiele inicjatyw, które podejmuje samodzielnie lub też we współpracy z pracownikami naukowymi oraz studentami zainteresowanymi obszarem naukowym.

Obecnie pani dr hab. Dorota Semków, prof. UR pełni funkcję pełnomocnika prorektora Kolegium Nauk Społecznych ds. Organizacji i Współpracy z Zagranicą. Jest także opiekunem Koła

Naukowego Kryminologii, Kryminalistyki i Medycyny Sądowej oraz zastępcą redaktora naczelnego czasopisma „Ius et Administratio”.

W latach wcześniejszych byłam pełnomocnikiem rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. równego traktowania, przewodniczącą Komisji ds. Równego Traktowania; wicedyrektorem Instytutu Nauk Prawnych; prodziekanem ds. studiów stacjonarnych i studentów Wydziału Prawa i Administracji UR (1.10.2016–30.09.2019).

Za swoją działalność dr hab. Dorota Semków, prof. UR została odznaczona w 2022 r. Brązowym Krzyżem za Sługi Prezydenta RP. Otrzymała także nagrodę II stopnia Rektora UR za opracowanie wniosku o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie prawo (2019 r.).

Ponadto kilkakrotnie została nagrodzona przez Samorząd Studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego:

1. „Laurus Aureus 2012”
2. „Laurus Aureus 2014”
3. „Laurus Aureus 2015”

oraz przez Samorząd Studencki Uniwersytetu Rzeszowskiego:

1. Laur Studentów 2014 („Przyjaciel Studentów”)
2. Laur Studentów 2016 („Osobowość”)
3. Laur Studentów 2018 („Przyjaciel studentów”).

Oddajmy im to, co im się należy – kobiety w matematyce

Stanisława Kanas

Gdy w 2014 r. Międzynarodowa Unia Matematyczna (IMU) po raz pierwszy przyznała Medal Fieldsa kobiecie – Marjam Mirzachani (1977–2017) było to wydarzenie na miarę światową. Marjam była bowiem pierwszą kobietą, która ten medal otrzyma-

Marjam Mirzachani (1977–2017)

ła. Urodzona w Teheranie wybitna irańska matematyczka w wieku 17 lat zdobyła złoty medal na międzyna-

dowej olimpiadzie matematycznej (była pierwszą dziewczyną w irańskim zespole), rok później zdobyła również złoty medal, osiągając maksymalną liczbę punktów. W roku 1999 ukończyła matematykę na Uniwersytecie Technologicznym Szarif w Teheranie, a 5 lat później uzyskała doktorat na Uniwersytecie Harvarda. W wieku 31 lat została profesorem matematyki Uniwersytetu Stanforda. Jej błyskotliwą karierę przerwała przedwczesna śmierć. Już w Seulu, gdzie przyznano Jej medal Fieldsa, bardzo cierpiała. Uczestnicy ICM'2014 (Międzynarodowego Kongresu Matematycznego) nie mogli wysłuchać Jej wykładu, gdyż była ciężko chora.

Medal Fieldsa przyznawany jest co cztery lata, od 1936 r., z przerwą wojenną do 1950 r. Nagrodzono nim dotąd 64 matematyków, a do tej chwili otrzymały go tylko 2 kobiety (łącznie z Marjam), mimo iż procent kobiet w naukach matematycznych jest dość wysoki – od 30 do ponad 50%, w zależności od wieku, stopnia/tytułu.

Czy nie było w międzyczasie wybitnych kobiet godnych tego medalu? Czy nie była go godna Katherine Johnson (1918–2020), która uzyskała dyplom uniwersytecki z wyróżnieniem

Katherine Johnson (1918–2020)

w wieku zaledwie 18 lat? Dołączyła do NASA w 1953 r., a jej wkład w mechanikę miał kluczowe znaczenie dla powodzenia amerykańskich programów aeronautycznych i kosmicznych.

Katherine, z racji swojego talentu i wyjątkowej precyzji, została uznana za jedną z najbardziej cenionych matematyczek w historii NASA.

A może niegodna medalu była Mary Lucy Cartwright (1900–1998), jedna z pierwszych matematyczek studiujących teorię chaosu. Jej pionierskie, nowatorskie prace wywarły silny wpływ na współczesną teorię układów dy-

Mary Lucy Cartwright (1900–1998)

namicznych, a jej imieniem nazwano twierdzenie matematyczne.

A może Emmy Noether (1882–1935) nazywana „matką współczesnej algebry”? „Odkryła metody, które okazały się kluczowe dla rozwoju dzisiejszego pokolenia matematyków” – podkreślał sam Einstein. Wielu kolegów po fachu doceniało geniusz Emmy Noether i nieraz zwracało się do niej o radę, jednak dla innych jej płeć była wadą nie do zaakceptowania. W wieku 22 lat zapisała się na studia na uniwersytecie w Erlangen w Bawarii, mimo że kobiety na uczelniach wciąż stanowiły nowość i niektórzy profesorowie odmawiali rozpoczęcia wykładu, jeśli na sali znajdowały się kobiety. W biografii Emmy czytamy: „w 1915 roku, kiedy Emmy odmówiono habilitacji (było to

jej pierwsze podejście), Hilbert zapytał swoich kolegów, samych profeso-

Emmy Noether (1882–1935)

rów, czy zdają sobie sprawę z tego, że znajdują się na uniwersytecie – a nie w łaźni. Profesorowie byli oburzeni. Nie chcieli wówczas powierzyć tytułu profesora zwykłej kobiecie. Z tego i innych powodów Emmy 16 lat pracowała za darmo!”

Niewątpliwie godną medalu Fieldsa była Zofia Kowalewska (1850–1891) nazywana księżniczką matematy-

Zofia Kowalewska (1850–1891)

ki, lecz w jej czasach medalu Fieldsa jeszcze nie nadawano. Zofia umarła mając zaledwie 41 lat. Miała już wtedy uznany dorobek na swoim koncie; wszystkie Jej publikacje wyróżniała przenikliwość, oryginalność i biegłość w stosowaniu technik matematycznych, czym wprawiała w osłupienie ówczesnych matematyków. Ale nawet gdyby w jej czasach nadawano medal Fieldsa, to i tak Kowalewska musiałaby zmierzyć się z opinią i uprzedzeniami. W przypadku Zofii nie było ważne, że już po roku pobytu w Sztokholmie prowadziła wykłady po szwedzku i otrzymała tytuł profesorski, że uważano ją za Michała Anioła konwersacji, że jako pierwsza kobieta publikowała w prestiżowym „Acta Mathematica”, pisała poczytne książki i zajmowała się publicystyką. I tak płacono jej mniej niż mężczyznom i plotkowano o jej rzekomym romansie z szefem (Mittag-Lefflerem).

Z podobną do Zofii opinią mierzyła się również wybitna polska matematyczka – Wanda Szmielew (1918–1976), twórczyni warszawskiej szkoły podstaw geometrii. W opisach Jej i Jej dorobku zawsze pojawia się element domnianego romansu z Alfredem Tarskim (jeden z najwybitniejszych logików, twórca semantycznej definicji prawdy). Co ciekawe, element romansów nie pojawia się jednak w opisie dorobku Tarskiego.

Wanda, która była odważna, pewna siebie i niezależna, piekielnie inteligentna i świetnie wykształcona, a przy tym piękna, wzbudzała różne uczucia: od zazdrości i zawiści do miłości i podziwu, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. Opinie te miały, niestety, negatywny wpływ na postrzeganie Jej jako naukowca. A jednak w recenzjach typowo naukowych można przeczytać bardzo pochlebne opinie: „Wybitne dzieło – 250-stronicowa rozprawa doktorska Szmielew pt. *Arithmetical*

Properties of abelian groups, opublikowana jako 70-stronicowa praca *Elementary Properties of abelian groups*

Wanda Szmielew (1918-1976)

w *Fundamenta Mathematicae* w 1954 roku, wniosła istotny wkład w podstawy algebry i zainspirowała przyszłe badania”.

Przykłady można mnożyć i mimo że żyjemy już w innych podobno czasach, to płęć i opinia o wyglądzie i „prowadzeniu się” ma niemal decydujące znaczenie dla kobiet. Czy patrząc na wykład wyjątkowej kobiety nie oceniamy najpierw jej wyglądu, fryzury, ubioru, wieku? Czy nie ważniejsza jest jej aparycja niż to, co mówi?

Edith Hirsch Luchins (1921–2002) urodzona w Brzezinach w Polsce, matematyczka, która większość swojego życia spędziła w USA, oprócz licznych matematycznych publikacji napisała również artykuł o różnicach płci w matematyce *Sex Differences in Mathematics: How Not to Deal with Them* (*Amer. Math. Month.*, vol. 86, no. 3 (1979)). Edith pisze (tłum. własne): „Nawet pobieżna obserwacja tego wybitnego zbioru ujawnia różnice między płciami wśród matematyków. Są zarówno matematycy, jak

i kobiety! Może się to wydawać oczywiste, jednak dla osób zajmujących się historią matematyki wcale nie jest to oczywiste. Przykładem jest ważny zbiór portretów i biografii matematyków na przestrzeni wieków *Ludzie współczesnej matematyki*. Jest wśród nich jedyna kobieta – Emmy Noether. Ale nie ma innych kobiet, które mimo

Edith Hirsch Luchins (1921–2002)

ogromnych przeszkód wniosły tak znaczący wkład do matematyki, jak Sophie Germain i Zofia Kowalewska, są natomiast mężczyźni, którzy mają znacznie mniejsze osiągnięcia. W podobnym tonie znane i skądinąd doskonale podręczniki historii matematyki nie wspominają o Emmy Noether, chociaż jej ojciec – Max Noether – jest wymieniony. Jeszcze inny znany tekst w historii matematyki wspomina Hypatię z IV wieku jako pierwszą w historii matematykę, o której mowa w historii matematyki, ale nie wspomina o żadnej innej kobiecie.

To prawda, że sławne matematyczki na przestrzeni dziejów można policzyć na palcach. Nie powinniśmy jednak lekceważyć obecnego wkładu kobiet. Nie należy też przypisywać ich osiągnięć innym. Mam na myśli zarzut, że

matematyka Zofii Kowalewskiej była w rzeczywistości zasługą jej mentora Karla Weierstrassa. To matematyk żartował, że są wątpliwości, czy Kowalewska jest matematykiem, a Emmy Noether kobietą! Nie warto tego powtarzać, chyba tylko po to, by zilustrować, jak głęboko można się pogрузić w umniejszaniu osiągnięć kobiet w historii matematyki. Oddajmy im to, co im się należy”.

¹ Medal Fieldsa przyznaje się wyłącznie matematykom, którzy nie ukończyli 40 lat do 1 stycznia roku jego nadania. Laureatów ustala komitet powoływany co 4 lata przez Międzynarodową Unię Matematyczną (IMU). Medal Fieldsa często nazywany jest „matematycznym Noblem” i jest jednym z najważniejszych wyróżnień w matematyce. Jest on w szczególności jedyną obok Nagrody Nobla nagrodą uwzględnianą przy tworzeniu rankingu szanghajskiego.

Goździk do góry nogami

Maciej Ulita

„Kochane baby ach te baby
Człek by je łyżkami jadł
Tęgi chłop co swą ręką łamie sztaby
Względem baby
Jest tak jak to dziecko
Całkiem słaby
Ach te baby
Czym by bez nich był ten świat
Co tu łąać co tu kryć
Spróbuj bez baby żyć
Gdy ci uda się taka sztuka toś jest chwał”

(słowa Jerzy Nel)

Istnieją podobno tacy ludzie, którym sztuka życia w świecie bez kobiet się udaje... Yeti również bywa gdzieniegdzie widziane. W obliczu powyższego obchodzenie Dnia Kobiet jest sprawą zupełnie oczywistą (nie wiem dlaczego tylko jednego). Nie zmienia to faktu, że nie jest to święto stare... chociaż...

Można przyjąć, że pierwowzorem tego pięknego święta były rzymskie matronalia – święto obchodzone przez zamężne kobiety (matrony) 1 marca. Jak podaje Wikipedia, podczas obchodów święta kobiety udawały się do gaju przy świątyni Junony na Eskwilinie. Składały bogini w ofierze kwiaty i modliły się o szczęście w życiu małżeńskim, zaś w domu wyprawiały poczęstunek dla swych

niewolników. Tego dnia mężczyźni obdarowywali żony prezentami.

Początków bardziej oficjalnych obchodów Dnia Kobiet należy szukać w 1909 r. w Stanach Zjednoczonych, a jego źródeł w ruchach robotniczych. Pierwszy raz święto to obchodzono 28 lutego dla upamiętnienia strajku pracowników przemysłu odzieżowego w 1908 r. w Nowym Jorku.

Jak czytamy na stronie: https://www.unic.un.org.pl/kobiety_rozwoj_pokoj/dzien_kobiet.php: 1910 r. Podczas konferencji w Kopenhadze Międzynarodówka Socjalistyczna ustanowiła Dzień Kobiet, który nabrał charakteru międzynarodowego. Dzień ten służył krzewieniu idei praw kobiet oraz budowaniu społecznego wsparcia dla powszechnych praw wyborczych dla kobiet. W konferencji udział wzięło ponad 100 uczestniczek z 17 krajów, w tym trzy kobiety po raz pierwszy wybrane do Parlamentu Fińskiego. Ustanowienie Dnia Kobiet zostało przyjęte w drodze anonimowego głosowania, bez ustalania dokładnej daty jego obchodów.

1911 r. Po raz pierwszy Międzynarodowy Dzień Kobiet obchodzono w Austrii, Danii, Niemczech i Szwajcarii (19 marca). Zorganizowane tego dnia wiece zgromadziły ponad milion kobiet i mężczyzn. Domagano się prawa kobiet do głosowania i obejmowania stanowisk publicznych, praw kobiet do pracy i szkoleń zawodowych oraz zaprzestania dyskryminacji w miejscu pracy.

1913–1914 r. W Międzynarodowym Dniu Kobiet protestowano przeciwko Pierwszej Wojnie Światowej. W Rosji kobiety po raz pierwszy obchodziły Międzynarodowy Dzień Kobiet włączając się w ten sposób do ruchu na rzecz pokoju. Wiece odbyły się w ostatnią niedzielę lutego, co według kalendarza gregoriańskiego miało miejsce 8 marca. Właśnie 8 marca Międzynarodowy Dzień Kobiet był obchodzony w innych krajach. Na licznych zgromadzeniach i wiecach protestowano przeciwko wojnie i wyrażano solidarność z ruchem na rzecz praw kobiet.

1917 r. W obliczu trwającej wojny rosyjskie kobiety zorganizowały strajki i protesty pod hasłem „chleb i pokój”. Do wydarzeń doszło w ostatnią niedzielę lutego. Cztery dni później abdykował car, a rząd tymczasowy przyznał kobietom prawa wyborcze.

Jak można domniemywać z powyższego, ustanowienie Dnia Kobiet miało znaczenie głębsze niż kurtuazyjne wyrażenie uznania i podziwu. Związane było ze zmianą sposobu myślenia o otaczającym nas świecie i jednocześnie wstępem do trwającej po dziś dzień dyskusji na temat szeroko pojmowanej równości.

Jako że nie chcę przyćmić esencji nadmiernym ciężarem gatunkowym i skoncentrować się na „odwrotnym goździku”, zobaczymy jak Dzień Kobiet wyglądał i wygląda w Polsce.

Skojarzenia z czasami PRL-u są tu jak najbardziej oczywiste – goździk, rajstopy i „czekolada”, kobiety na traktory, podkreślanie roli Pań w różnorodnych sektorach życia publicznego, a potem powrót do siermiężnej codzienności. W zakładach pracy czy szkołach Dzień Kobiet był obchodzony obowiązkowo. Była to okazja do uzupełniania braków w zaopatrzeniu, dlatego wręczano paniom takie dobra materialne jak rajstopy, ręcznik, ścierka, mydło, kawa. Dzień ten według niektórych istniał po to, aby obywatele nie zapomnieli o „przywiązaniu do Państwa Ludowego, miłości do wielkich idei pokoju i socjalizmu”. Świadczą o tym chociażby tytuły ówczesnych artykułów: „Kobiety w szeregach ORMÓ podejmują zobowiązania dla uczczenia swego święta”, „Tysiące kobiet stają w szeregach przodowników pracy”, „Kobiety uczczą swoje święto wzmożonym współzawodnictwem pracy”.

Jak pisałem powyżej, ani to wyłącznie nasze, ani PRL-owskie. Znaczna liczba krajów manifestuje tego dnia podziw dla Pań. Manifestuje, jak potrafi... Problematyczna jest właśnie wspomniana „manifestacja”... i wcale nie chodzi mi o manify, ale o fakt, że pokazywanie, że jest się jakimś, albo coś się myśli, znacznie różni się od faktycznego myślenia czy bycia.

Nieźmiennie stoję na stanowisku, że swoją postawę wobec czegoś można i należy wyrażać codziennym zachowaniem, a nie jednodniową manifestacją. Co za tym idzie – szacunek i podziw dla Pań (i innych) powinien być widoczny w naszych działaniach przez 365 dni w roku (+ 1 w przestępnych). Oczywiście nie ma niczego złego w jednorazowym bonusie, ale zdaje się, że nie tylko to mieli na myśli inspiratorzy powstania tego święta.

Uwzględniając powyższe, należy z całą stanowczością potwórzyć:

„Co tu łąć co tu kryć
Spróbuj bez baby żyć
Gdy ci uda się taka sztuka toś jest chwat”

Perła Podkarpacia*

Sylwester Czopek

Korzystając z zaproszenia Pana Profesora Andrzeja Białasa, przedstawiam kilka poniższych uwag o Uniwersytecie Rzeszowskim, który jest w trakcie 22. roku akademickiego od początku swej działalności. Nie jest to więc ani rocznicowa okazja, ani inna wyjątkowa okoliczność, a raczej krótki raport młodej uczeni, która musiała zaistnieć wśród tych z wieloletnią, a nawet wielowiekową tradycją. Za datę powstania Uniwersytetu uznajemy 7 czerwca 2001 r. Wówczas Sejm RP przyjął ustawę „O utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego”. Tym samym spełniło się marzenie wielu ówczesnych pracowników trzech uczelni rzeszowskich: Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie i Wydziału Ekonomii Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie z siedzibą w Rzeszowie, aby dokonać ich fuzji. Pierwsze lata działalności musiały być czasem scalania trzech różnych podmiotów nie tylko na płaszczyźnie formalnej, ale także mentalnej. Różne bowiem były przyzwyczajenia, oczekiwania i prio-

rytety. Wiedzieliśmy, że nowy Uniwersytet zyska tyle samo przyjaciół, co i oponentów, pilnie śledzących, czy decyzja Sejmu nie była na wyrost. Należało więc dołożyć wszelkich starań, aby jak najszybciej te obawy rozwiązać. Przede wszystkim trzeba było pozyskać kadrę akademicką i stworzyć wewnętrzny mechanizm zachęcający do większej aktywności naukowej i przyspieszonej ścieżki awansu zawodowego, co dotyczyło doktorów, doktorów habilitowanych i profesorów. Nie bez znaczenia była pomoc lokalnych samorządów, które powołały do życia Fundację Rzeszowskiego Ośrodka Akademickiego dysponującą mieszkaniami dla profesorów. Starano się o rozwijanie badań naukowych, np. przez poszukiwanie nowych, często niszowych specjalności, aby uczynić Uniwersytet bardziej rozpoznawalnym w Polsce i na świecie. Wprowadzono ruchomy składnik wynagrodzenia pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych (tzw. projekcyjność), polegający na przyznawaniu punktów za publikacje naukowe, przeliczanych na konkretne kwoty

* tytuł nadany przez Redakcję PAUzy Akademickiej

w cyklach rocznych. Miało to przyspieszyć aktywność publikacyjną, zmieniając model „tożsamości pracowniczej” z tradycyjnego nauczyciela akademickiego na naukowca-dydaktyka. Zakres premiowania finansowego i wyróżniania preferował przede wszystkim osiągnięcia naukowe, np. Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego (Universitatis Resoviensis Laurea Sapientis) czy tytuły liderów w poszczególnych jednostkach. Istotna była także aktywizacja młodego pokolenia w kierunku zdobywania grantów i zwiększenia umiędzynarodowienia Uczelni. Czuwa nad tym aspektem Rada Młodych Naukowców, która rozdziela także wewnętrzne granty rektorskie.

Wyraźnym impulsem prorozwojowym okazało się rozpoczęcie studiów medycznych na kierunku lekarskim. Kosztowało to Uczelnię wiele wysiłku i środków, ale ostatecznego sukcesu doczekaliśmy się w październiku 2015 r., tj. z chwilą immatrykulacji pierwszego rocznika przyszłych lekarzy. Rozpoczynając starania o otwarcie tego kierunku, uwzględniano konieczność wzmocnienia kadry akademickiej, z którą wiązano nadzieję także na progres w badaniach naukowych. Z perspektywy kilku lat można stwierdzić, że się to udało.

Ważnym elementem była nowa Ustawa 2.0, która w założeniu miała wprowadzić „nową konstytucję nauki”. Pamiętam (z poziomu już „rektorskiego”) liczne dyskusje, ale trzeba przypomnieć, że głosowanie na posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP) nie było jednoznaczne, bowiem tylko dwaj rektorzy (w tym piszący te słowa) zagłosowali przeciwko nowej ustawie w proponowanym kształcie. Dostrzeżliśmy bowiem bardzo znaczące zagrożenia, które szczególnie groźne były dla młodych uniwersytetów, do których przecież zalicza się Uniwersytet Rzeszowski. Ostatecznie nowe prawo zostało uchwalone i należało zastanowić się, co będzie dalej. Dla Uniwersyte-

tu Rzeszowskiego najtrudniejsza była – wisząca nad Uczelnią jak miecz Damoklesa – kwestia przyszłej ewaluacji dyscyplin naukowych. Po wielu dyskusjach, korzystając ze swego rektorskiego mandatu, udało mi się przekonać środowisko (Senat zatwierdził nowy statut prawie jednogłośnie, tylko przy jednym głosie wstrzymującym) do gruntownej zmiany strukturalnej. Polegała ona na zrezygnowaniu ze struktury wydziałowej na rzecz czterech dziedzinowych kolegiów (nauk humanistycznych – Collegium Scientiarum Humanum, nauk medycznych – Collegium Scientiarum Medicinalium, nauk przyrodniczych – Collegium Scientiarum Naturalium i nauk społecznych – Collegium Scientiarum Socialium) z instytutami dyscyplinowymi. To właśnie te ostatnie, a ściślej ich dyrektorzy, miały być odpowiedzialne za parametryzację. Konieczne stało się oddzielenie kompetencji naukowych od dydaktycznych. Te dwie sfery, zachowując wspólnotę interesów w poszczególnych dyscyplinach, zostały nieco inaczej przyporządkowane do określonych jednostek struktury dydaktycznej, będących pod opieką dziekanów kolegialnych. Zarządzającymi czterema kolegiami zostali prorektorzy. System ten skrócił łańcuch decyzyjny oraz jednoznacznie określił odpowiedzialność za naukę i dydaktykę.

Na samym początku nowego okresu ewaluacyjnego został powołany zespół monitorujący wszystkie trzy wskaźniki mające znaczenie w systemie oceny każdej dyscypliny. Do oceny Uniwersytet Rzeszowski zgłosił 22 dyscypliny. Osiągnięty wynik należy uznać za satysfakcjonujący – jedna uzyskała kategorię A+, siedem kategorię A, natomiast pozostałe (wszystkie) kategorię B+. Tym samym wszystkie Instytuty otrzymały pełnię praw akademickich. Jest to dobra miara osiągniętego sukcesu i oczywista zasługa całej społeczności akademickiej, która dobrze wypełniła powierzone jej obowiązki.

Za kolejne fakty świadczące o awansie naukowym Uczelni należy uznać choćby przyznanie przez Komisję Europejską w 2022 r. wyróżnienia HR Excellence in Research, nadto coraz wyższe lokaty w międzynarodowych rankingach.

Na zakończenie trzeba jeszcze zaznaczyć, że Uniwersytet Rzeszowski jest w tej chwili największą uczelnią wyższą w południowo-wschodniej Polsce dysponującą wyróżniającym się potencjałem infrastrukturalnym z laboratoriami i pracowniami wyposażonymi w wysokiej klasy aparaturę. Ten aspekt także ma swój udział w sukcesie naukowym.

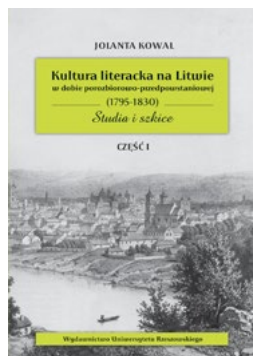
Cechą szczególną jest też szeroki profil dyscyplin naukowych, co przekłada się na ponad 50 kierunków studiów. W strukturze Uczelni mamy klasyczne uniwersyteckie dyscypliny humanistyczne, społeczne i ścisłe, ale też reprezentujące sztukę, nauki rolnicze i medyczne. Ta różnorodność, powodująca trudności w zarządzaniu, jest wartością samą w sobie. Pozwala ona na bardziej efektywną współpracę między dyscyplinami naukowymi, nawet tymi z pozoru odległymi od siebie. Wykorzystanie takiego potencjału służy rozwojowi w badaniach i dydaktyce, a nawet budowaniu wielostronnych relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, co daje nadzieję na dalszy rozwój.

Przedruk artykułu z PAUzy Akademickiej, numer 677 z 22 lutego 2024

fol. archiwum UR

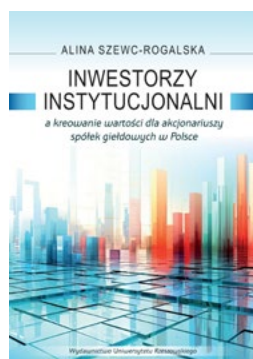

Wydawnictwo UR poleca

Jolanta Kowal, *Kultura literacka na Litwie w dobie porzobiorowo-przedpowstaniowej (1795–1830). Studia i szkice – część I*, ISBN 978-83-8277-145-9, 2024, 176 ss., format B5, oprawa broszurowa

Zawarte w tomie studia dotyczą różnorodnych przejawów życia literackiego na Litwie w latach 1795–1830. Opracowanie w znaczący sposób wzbogaca wiedzę o tym burzliwym dla Litwy okresie – pomiędzy utratą niepodległości a wybuchem powstania listopadowego. Książka składa się z dwóch części. Część pierwsza zawiera artykuły ukazujące elementy mozaiki kulturowej i literackiej Litwy w czasach Oświecenia, m.in. fenomen wileńskiej Haskali, uwarunkowania polityczno-cenzuralne piśmiennictwa polskiego na Wileńszczyźnie, tamtejsze salony literackie, stan i perspektywy ówczesnego czasopiśmiennictwa czy osobliwe zjawisko wierszomanii. W części drugiej dominuje perspektywa analityczna i interpretacyjna. Autorka omawia wybrane motywy utworów Stanisława Trembeckiego, Franciszka Karpińskiego, Marcina Poczobuta-Odlanickiego, Franciszka Sokoła Szahina oraz Marcina Molskiego i Antoniego Goreckiego. Analizowane teksty wpisują się w nurt literatury panegirycznej (wysławiającej osobę, czyn, wydarzenie), bardzo popularnej w badanym okresie ze względu na sytuację polityczną.

Alina Szewc-Rogalska, *Inwestorzy instytucjonalni a kreowanie wartości dla akcjonariuszy spółek giełdowych w Polsce*, ISBN 978-83-8277-155-8, 2024, 158 ss., format B5, oprawa broszurowa

Tematyka monografii dotyczy relacji pomiędzy udziałem inwestorów instytucjonalnych (w szczególności funduszy inwestycyjnych i emerytalnych) w strukturach własnościowo-kontrolnych a kreowaniem wartości przedsiębiorstw na rynku kapitałowym. Tom, składający się ze wstępu, czterech rozdziałów oraz podsumowania i wniosków, zawiera odwołania do najnowszej literatury ekonomicznej krajowej i zagranicznej. Podstawą dla rozważań teoretycznych są własne badania empiryczne prowadzone przy użyciu różnych metod umożliwiających empiryczną weryfikację hipotez badawczych. Do analizy zebranego materiału empirycznego zastosowano m.in. metody badania struktur własnościowych przedsiębiorstw i metody pomiaru stopnia tworzenia wartości przedsiębiorstwa. Otrzymane wyniki badań własnych dotyczących wpływu funduszy emerytalnych na kreowanie wartości przedsiębiorstw dla akcjonariuszy spółek giełdowych w Polsce autorka porównała z wynikami uzyskanymi przez innych badaczy oraz doświadczeniami zagranicznymi. Publikacja będzie inspirującą lekturą dla studentów kierunków ekonomicznych, pracowników naukowych, kadry menedżerskiej przedsiębiorstw, a także akcjonariuszy.

Wojciech J. Cynarski, *Japońskie kobudō. Prolegomena do antropologii sztuk walki*, ISBN 978-83-8277-162-6, 2024, 142 ss., format A4, oprawa broszurowa

Prezentowany podręcznik stanowi pierwsze kompletne europejskie opracowanie tradycji japońskiego *kobudō*. Wojciech J. Cynarski w poszczególnych rozdziałach przekazuje czytelnikowi wiedzę o *kobudō* w sposób nadzwyczaj kompetentny i rzetelny. Wiele spośród opisanych technik sztuk walki autor miał okazję sam poznać i jako praktyk umie je zademonstrować. W pracy zwraca uwagę przede wszystkim szczegółowy opis stylów okinawskich (z archipelagu Riukiu) i japońskich (z głównych wysp Kraju Wschodzącego Słońca). Niewątpliwą zaletą podręcznika jest jego dwujęzyczność, co zapewnia dostęp do zawartej w nim wiedzy zarówno polskim, jak i anglojęzycznym czytelnikom. Podręcznik zawiera bogaty materiał ilustracyjny. Uznany dorobek autora i długoletnia praktyka w badanych obszarach w kraju i na arenie międzynarodowej stanowią gwarancję przydatności monografii w praktyce akademickiej.

Znana austriacka pisarka gościem Biblioteki Austriackiej UR

Ewa Cwanek-Florek

Tegoroczna aura już od przynajmniej kilkunastu dni zwiastuje nadejście cieplejszej pory roku, dlatego najwyższy czas, by w Bibliotece Austriackiej rozpocząć Wiosenne Dni Kultury Austriackiej i Języka Niemieckiego (1.03–15.05). Tegoroczny cykl eventów zainaugurował znamienity gość: poczytna austriacka pisarka Rhea Krčmářova, którą mieliśmy przyjemność gościć 20 marca br. w Bibliotece Austriackiej UR. Autorka przeczytała fragmenty swojej najnowszej powieści *Monstrosa*, z zainteresowaniem wysłuchała przygotowanego przez studentów tłumaczenia na język polski urywków ww. nowości wydawniczej, a następnie w krótkim wywiadzie przybliżyła swój warsztat pracy (i nie tylko):

- Ewa Cwanek-Florek: Jak zaczęła się Pani przygoda z pisaniem? Czy był to przypadek, czy świadoma decyzja?

- Rhea Krčmářova: Jako nastolatka lubiłam pisać, ale potem porzuciłam tę działalność, koncentrując się na nauce śpiewu i aktorstwa. Z czasem powróciłam do pisania, ponieważ uważam, że jest to lepszy sposób artystycznego wyrażania swoich pomysłów. Moja pierwsza książka *Prawdziwa Wenus* (*Wenus in echt*) powstała na zlecenie wydawcy, krótko po tym, gdy ukończyłam studia językowo-artystyczne.

Przyjąłem to zlecenie, ponieważ temat przypadł mi do gustu: kobieca fizyczność, (nie)akceptacja pewnych typów budowy ciała, a nawet bunt przeciwko nim.

- E. C.F.: W jaki sposób Pani pisze? Systematycznie czy czeka Pani na przysłowiowe natchnienie? Jak wygląda dzień pisarki?

- R. K.: Piszę projektowo. Najlepiej pracuje mi się rano i wczesnym popołudniem, ponieważ wtedy mam najświeższy umysł. Gdy jest się zobowiązanym terminami, nie można czekać na natchnienie. Jednak jeśli regularnie zasiada się do biurka, in-

spiracja pojawia się w trakcie pracy. W międzyczasie zawsze robię notatki, „po drodze” piszę także wiersze – często na moje konto na Instagramie, gdzie mam już zamieszczone 540 kombinacji wiersz/zdjęcie, a także eksperymentuję ze sztuką transmedialną. Miewam także dłuższe fazy kwerend, podczas których staram się przynajmniej pisać wiersze lub pamiętnik.

- E. C.F.: Skąd biorą się pomysły na Pani książki? Skąd czerpie Pani inspirację?

- R. K.: Z powstających we mnie następujących pytań: co mnie – jako artystkę – porusza, jak mogę stworzyć

z tego pasjonującą historię? Jak mogę zamienić na literaturę to, czego doświadczyłam? Które tematy, historie czy aspekty nie zostały jeszcze opowiedziane w sposób literacki? Jaka forma jest dla nich najbardziej odpowiednia?

- E. C.F.: Jakie tematy porusza Pani w swoich książkach?

- R. K.: Bardzo różne: fizyczność, ale także proces leczenia, transformacja, migracja a język. Moja następna powieść dotyczy tego, w jaki sposób systemy totalitarne radzą sobie z dziedzictwem kulturowym. Zasadniczo bardzo ważne są dla mnie także aspekty feministyczne: rzeczywistość kobiet, nasze głosy i historie.

- E. C.F.: Która z Pani książek jest – Pani zdaniem – najlepsza?

- R. K.: Póki co *Czechy są oceanem* (*Böhmen ist der Ozean*) i *Monstrosa* (oraz, mam nadzieję, mój tom poezji, który ukaże się jesienią). Publikując moją pierwszą książkę, na zlecenie wydawcy, musiałam dokonać wielu ustępstw stylistycznych. Jest łatwa do odczyta-

nia, ale nie tak skomplikowana językowo jak dwie kolejne.

- E. C.F.: Czy ma Pani pisarza lub pisarkę, którego twórczość Panią inspiruje?

- R. K.: Jest ich mnóstwo – czytam dość dużo: od poezji przez klasyczne powieści po literaturę popularną. Na przykład podczas mojej pracy przygotowawczej do *Monstrosy* odkryłam kilka bardzo ciekawych autorek, takich jak: Carmen Maria Machado, Silvia Moreno-Garcia, Catherynna M. Valente czy Mariana Enriquez. Tworzą one literaturę z elementami horroru/fantasy.

- E. C.F.: Co uważa Pani za swoje największe osiągnięcie? Która nagroda jest dla Pani najcenniejsza? Co robi Pani z nagrodami?

- R. K.: Mam nadzieję, że największy sukces dopiero przede mną. Nagrody pieniężne i stypendia są dla nas, autorów, cennym wsparciem, ponieważ pomagają nam w pełni skoncentrować się na pracy twórczej. Jest to bardzo pomocne, zwłaszcza jeśli – tak jak ja – ma się skłonność do podejmowa-

nia projektów wymagających dużego nakładu pracy.

- E. C.F.: Jakie przesłanie niosą Pani książki?

- R. K.: Najprościej mówiąc: nie ma konieczności akceptowania *status quo*, można podążać nowymi drogami.

- E. C.F.: Jakich rad może Pani udzielić początkującym pisarzom?

- R. K.: Czytaj dużo, także książki spoza „swojego gatunku”. Pracuj nad warsztatem. Miej dystans. Znajdź osoby, z którymi możesz wymienić się przemyśleniami na temat pisania oraz własnymi tekstami. Wyjdź ze swojej bańki i słuchaj bez uprzedzeń. Nie zapomnij o butelce wody na biurku.

- E. C.F.: Czego należy życzyć pisarce?

- R. K.: Wielu kolejnych książek, nagród i stypendiów. I oczywiście licznych następnych podróży w celu odbycia spotkań autorskich.

- E. C.F.: Bardzo dziękuję za ciekawą i inspirującą rozmowę!

Zainteresowanie językiem niemieckim nie maleje... Studencka konferencja w Katedrze Germanistyki Uniwersytetu Rzeszowskiego „Rund um Deutsch als Fremdsprache II”, czyli „Wokół języka niemieckiego jako języka obcego II”

Malgorzata Sieradzka

21 marca 2024 r. w Dużej Auli w budynku Rektoratu UR odbyła się druga już edycja konferencji studenckiej „**Rund um Deutsch als Fremdsprache II**” / „**Wokół języka niemieckiego jako języka obcego II**” zorganizowana przez studentów i pracowników Katedry Germanistyki UR we współpracy z DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst / Niemiecką Centralą Wymiany Akademickiej. Słowo wstępne wygłosił **kierownik Katedry Germanistyki dr hab. Paweł Bąk, prof. UR**, podkreślając wagę popularyzacji nauczania języka niemieckiego jako języka obcego.

Bogaty program wydarzenia obejmował m.in. 6 wystąpień studentek i studentów drugiego roku studiów stacjonarnych I stopnia oraz studentek pierwszego roku studiów stacjonarnych II stopnia na kierunku filologia germańska. Referaty poświęcone były:

- słowom i antysłowom w języku niemieckim – „Jugendwort des Jahres im Deutschen und Polnischen 2020–2023” (**Oliwia Bojczuk / Katarzyna Rejman / Aleksandra Rzeźnik**);
- pleonazmom w językach niemieckim i polskim – „Doppelt gemoppelt und masło maślane. Pleonasmen in der deutschen und polnischen Sprache”

(**Angelika Popiel / Aleksandra Czosnek / Izabela Józefek**);

- zjawisku polskich i niemieckich nazw osobowych w postaci feminatywów – „Frauenpower in der Sprache. Das Phänomen polnischer und deutscher Personenbezeichnungen” (**Natalia Witowska / Joanna Boczar**);
- ewolucji młodzieżowego języka niemieckiego Kiezdeutsch (**Monika Pieniążek / Patrycja Puwalska**);
- redundantnym połączeniom wyrazowym na przykładzie tautologii – „Tautologie: Sprachliche Überflüssigkeit oder kreative Ausdrucksform?” (**Weronika Pelczar / Roksana Cypcar / Karolina Batko**),

– gramatyce kontrastywnej „Die kontrastive Grammatik” (**Sylwester Pietryka / Łukasz Warzocha**).

Rangę wydarzenia podniosła prezentacja Konsulatu Generalnego Austrii w Krakowie „Das Österreichische Generalkonsulat Krakau stellt sich vor” wygłoszona przez samego **Konsula Generalnego Austrii Martina Gärtnera**. W swoim wystąpieniu konsul nawiązał do swoich licznych doświadczeń zawodowych.

Kolejnym punktem programu było przedstawienie oferty stypendialnej DAAD / Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej. Lektor DAAD, **mgr Daniel Gratkowski**, rodowity Niemiec,

z powodzeniem spróbował swoich sił, wygłaszając referat w języku polskim, co było niewątpliwą atrakcją i spotkało się z bardzo dobrym odbiorem ze strony publiczności.

Ciekawym akcentem wydarzenia był krótki, ale treściwy wywiad z absolwentką rzeszowskiej germanistyki panią **dr Gabriellą Krupa-Turowską**, którego motto przewodnie stanowił temat: „Germanistyka a rynek pracy”. Doktor Krupa-Turowska przedstawiła realne, bardzo atrakcyjne możliwości kariery dla absolwentów germanistyki. Prawdziwym hitem stała się rywalizacja uczniów i studentów w brawurowo przeprowadzonym pojedynku na niemiecko- i polskojęzyczne łamańce językowe oraz w quizie na temat Kiezdeutsch. Zmagania językowe dostarczyły uczestnikom wielu emocji. Dopełnieniem prezentacji studentów był vlog przedstawiający autentyczne i przekonujące wypowiedzi absolwentów filologii germańskiej UR na temat ich doświadczeń zawodowych. Program uświetnił występ dwóch par turniejowych tańców polskich w formie towarzyskiej Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans”. **Maja Szelc** i **Jakub Zwolak** zaprezentowali kujawiaka i oberka narodowego, **Katarzyna Momola** i **Jakub Kogut** zatańczyli mazura sa-

lonowego. Wystąpienie zostało opracowane przez trenerkę par tanecznych, panią **dr Jadwigę Bär** z KG UR, wykładowcę w Katedrze Germanistyki i choreografa ZPIT „Resovia Saltans”. Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem. Dopisała również publiczność. Wystąpienia obejrzeli nie tylko studenci i wykładowcy z Instytutu Neofilologii UR. Szkoły reprezentowane były przez blisko 100 uczniów, w tym z Liceum Ogólnokształcące-

go im. Janka Bytnara w Kolbuszowej, z Zespołu Szkół Technicznych im. Bohaterów Września 1939 r. w Kolbuszowej, z Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Władysława Andersa w Lesku, z II Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie, z IV Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie oraz z Zespołu Szkół Licealnych im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku. Uczennicom i uczniom towarzyszyły panie nauczycielki języka niemieckiego.

Organizatorzy konferencji: dr hab. Paweł Bąk, prof. UR; dr Bogusława Rolek, dr Jadwiga Bär oraz dr Małgorzata Sieradzka – sekretarz konferencji dziękują publiczności za liczne przybycie. Cieszymy się, że nasze zaangażowanie w popularyzację języka niemieckiego przyczyniło się – jak pokazał feedback od przybyłych uczennic i uczniów oraz nauczycieli ze szkół ponadpodstawowych z regionu – do rozwijania ich zainteresowania tym językiem i kulturą krajów niemieckiego obszaru językowego. Wydarzenie dedykowane studentom, uczniom i nauczycielom zawierało dużą porcję merytorycznej wiedzy zawartej w prezentacjach okraszonych dużą dawką humoru.

Symposium „Młoda Elektroradiologia 2024”

16 marca odbyła się na Uniwersytecie Rzeszowskim dwunasta edycja naukowo-szkoleniowego sympozjum „Młoda Elektroradiologia”. Tradycyjnie organizatorem było studenckie koło naukowe Młoda Elektroradiologia działające przy kierunku elektroradiologia naszego Uniwersytetu. Ta najstarsza w Polsce radiologiczna impreza dla studentów i w tym roku przyciągnęła sporą grupę (ponad 110 osób) młodych entuzjastów nauki z dziedziny diagnostyki obrazowej. Szczególnie cieszy fakt, że do Rzeszowa przyjechali studenci z ośrodków medycznych Gdańska, Krakowa, Lublina, Łodzi, Opola, Śląska, Tarnowa i Wrocławia. Sympozjum rozpoczęła seria wykładów szkoleniowych zaprezentowanych przez prof. Elżbietę Jurkiewicz (Warszawa), prof. Witolda Krupskiego (Lublin), prof. Andrzeja Urbanika (Kraków/Rzeszów), dra Wiesława Guza (Rzeszów), dr Joannę Stopę (Rzeszów), dra Miłosza Rozyńka (Kraków), mgra Jerzego Kowskiego (Łódź) i mgr Dorotę Uchman (Rzeszów). Następnie prace oryginalne, a także typu opisy przypadków przedstawili studenci. Wystąpienia były oceniane przez komisję konkursową. Jej członkowie zwrócili uwagę na fakt, że duża część prac prezentowała wysoki poziom i z tego powodu komisja miała pełne ręce pracy. Jednogłośnie zwycięstwo w głównej kategorii (prezentacje ustne prac oryginalnych) przyznano dla zespołu w składzie Gabriela Sołga, Julia Ślamiczyk i Natalia Szawara reprezentującego studenckie koło naukowe Młoda Elektroradiologia z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W kategorii prezentacji przypadków zwycięzcą okazał się zespół w składzie Katarzyna Pała, Katarzyna Skóra, Weronika Kobiałka, Aleksandra Wojtera i Daria Rutczyk z Uniwersytetu Opolskiego. Osobno oceniono plakaty – najlepszy okazał się przedstawiony przez Bernadetę Balawejder ze studenckiego koła naukowego Młoda Elektroradiologia UR. Tradycyjnie główną nagrodą był grant na wyjazd na Europejski Kongres Radiologii w Wiedniu, a fundatorem fundacja Polradiologia Viva. W tym roku autorzy najlepszych prac zostali także hojnie wynagrodzeni przez firmę Canon. Cennym uzupełnieniem sympozjum były warsztaty USG FAST, jakie udało się przeprowadzić dzięki firmie Miro. Impreza mogła się odbyć dzięki wsparciu firm Canon, Fuji, Intimex, Miro i Philips. Patronem medialnym był tradycyjnie serwis internetowy www.inforadiologia.pl

Tydzień Mózgu w Rzeszowie – edycja 2024

W tym roku „Tydzień Mózgu” w Rzeszowie obchodzony był po raz dziesiąty i jak poprzednio organizatorami byli studenci (studenckie koło Młoda Elektroradiologia) i pracownicy kierunku elektroradiologia Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Jest to wydarzenie popularyzujące wiedzę o mózgu i postępach w badaniu ośrodkowego układu nerwowego. Odbywa się co roku w marcu, a w jego ramach różnego rodzaju akcje edukacyjne.

W tegorocznej edycji – w dniu 14 marca – zaprezentowano dwa wykłady:

- „Alkohol i mózg, czyli alkohol oczami radiologa” – prof. Andrzej Urbanik
- „Dieta dla mózgu – jak żywienie mózgu wspiera funkcje poznawcze” – mgr Magdalena Zielińska.

Tematyka wystąpień okazała się bardzo interesująca, aula Uniwersytetu Rzeszowskiego była bowiem pełna.

Za nami kolejna edycja międzynarodowej konferencji studenckiej Rzeszów International Medical Student Association (RIMSA) 2024

Za nami kolejna edycja międzynarodowej konferencji studenckiej Rzeszów International Medical Student Association (RIMSA) 2024, która odbyła się w dniach 21–23 marca 2024 r. Konferencja RIMSA 2024 była wyjątkowym wydarzeniem, niezwykle ważnym dla przyszłych specjalistów z różnych zakątków świata, co pozwoliło na wymianę wiedzy, prezentację badań oraz dyskusję na temat najnowszych osiągnięć i wyzwań w dziedzinie medycyny. Konferencja odbyła się pod patronatem władz Kolegium Nauk Medycznych. Pan prof. dr hab. n. med. Artur Mazur wyraził swoje zadowolenie z organizacji wydarzenia, podkreślając jego rolę w promowaniu otwartości na współpracę międzynarodową oraz wzmacnianiu reputacji Kolegium

Nauk Medycznych na arenie międzynarodowej.

Pierwszego dnia uczestnicy mieli przyjemność uczestniczyć w inauguracji konferencji, podczas której wykład wygłosił prorektor Kolegium Nauk Medycznych pan prof. dr hab. n. med. Artur Mazur. Ceremonię otwarcia konferencji uświetnił występ artystyczny pani Wiktorii Tabin-Barczak, studentki kierunku lekarskiego. Wśród gości specjalnych mieliśmy przyjemność gościć pana dr. Maurizio Porcu – kardiologa z Włoch, pana dr. Omera Turana – medyka sądowego z Turcji oraz pana prof. Mahmuta Tayyara – otolaryngologa z Turcji.

Kolejne dni konferencji były wypełnione szeregiem sesji tematycznych obejmujących wykłady i prezentacje naukowe, podczas których studenci

mieli możliwość zaprezentowania własnych prac naukowych i wymiany opinii z innymi uczestnikami. Nie można pominąć wkładu licznych profesorów, którzy zaszczytili konferencję swoją obecnością oraz wygłoszonymi prezentacjami. Ich wiedza i doświadczenie stanowiły cenny wkład w rozwój dyskusji oraz inspirację dla przyszłych młodych badaczy.

Ponadto konferencja była doskonałą okazją do nawiązania nowych kontaktów międzynarodowych oraz do budowania sieci zawodowej wśród przyszłych kolegów i koleżanek po fachu. Spotkania towarzyskie i sesje naukowe umożliwiły wymianę poglądów, doświadczeń oraz inspiracji pomiędzy studentami z różnych krajów

i kultur. Naszymi gośćmi byli studenci kierunku lekarskiego z Turcji, Rumunii, Bułgarii, Serbii oraz Ukrainy. Integracja między studentami z różnych narodowości stanowiła ważny element budowania globalnej społeczności medycznej i promowania współpracy międzynarodowej w dziedzinie medycyny. Podczas konferencji odbyły się warsztaty praktyczne, w których studenci mieli szansę zdobyć nowe umiejętności i pogłębić swoją wiedzę w wybranych dziedzinach.

Podsumowując, międzynarodowa medyczna konferencja studencka RIMSA

2024 była nie tylko miejscem prezentacji najnowszych osiągnięć naukowych w dziedzinie medycyny, ale także platformą integracji międzynarodowej społeczności studenckiej zainteresowanej rozwojem i doskonaleniem się w dziedzinie medycyny. Wydarzenie to stanowiło istotny krok w budowaniu przyszłości medycyny poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy młodymi adeptami tej dziedziny.

Do zobaczenia za rok!

Kolegium Nauk Medycznych UR otrzymało grant z programu Narodowego Centrum Nauki IMPRESS-U

Miło jest nam poinformować, że dr Oleksandr Korchyński, pracownik Instytutu Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, otrzymał grant w ramach międzynarodowego konkursu Narodowego Centrum Nauki IMPRESS-U (International Multilateral Partnerships for Resilient Education and Science System in Ukraine).

Konkurs IMPRESS-U realizowany jest na podstawie procedury agencji wiodącej (Lead Agency Procedure, LAP), w którym instytucją odpowiedzialną za ocenę merytoryczną wniosków jest amerykańska agencja National Science Foundation (NSF).

Projekt pt. „Wielocechowe powierzenie do wysokowydajnego sortowania komórek” (HiTACS) realizowany będzie przez naukowców z Kolegium Nauk Medycznych UR we współpracy z zespołem naukowym z University of Georgia, USA oraz z Instytutu Fyzy-

ki Materii Skondensowanej Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie.

Międzynarodowe konsorcjum z udziałem studentów i doktorantów z Polski, Ukrainy i USA, łącząc unikatową wiedzę z zakresu chemii, inżynierii chemicznej, inżynierii materiałowej i genetycznej oraz biologii komórkowej, przeprowadzi interdyscyplinarne badania nad innowacyjnym sortowaniem przeprogramowanych komórek pniowych (iPS) używanych w nowym kierunku medycyny regeneracyjnej. Realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia współpracy międzynarodowych zespołów badawczych oraz kształcenia nowych pokoleń naukow-

ców i inżynierów dysponujących najnowocześniejszą wiedzą i umiejętnościami. Polski zespół pod kierownictwem dra Oleksandra Korchyńskiego na realizację swojej części zadań otrzymał dofinansowanie NCN w wysokości 1 079 500 zł.

Koordinatorem całego projektu jest prof. Sergiy Mińko (University of Georgia, USA), a liderami zespołu ukraińskiego jest prof. Jaroslav Ilnytskyi i prof. Taras Patsachan (Instytut Fyzyki Materii Skondensowanej Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie). Serdecznie gratulujemy!

Wśród najbardziej wpływowych osób w medycynie profesorowie z Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego!

LISTA STU 2023: MEDYCYNĄ

Już po raz 21. „Puls Medycyny” ogłosił wyniki prestiżowego rankingu „Listy Stu”. Ranking ten powstaje we współpracy z jurorami zaproszonymi przez „Puls Medycyny”. Każdego roku skład kapituły się zmienia. W obecnym plebiscycie w obu kategoriach oceniało kandydatów 45 ekspertów. Każdy juror otrzymał proponowaną przez redakcję listę kandydatów, ale przed opracowaniem ostatecznego zestawienia mógł zgłosić inne osoby, jego zdaniem, godne wymienienia w tym gronie.

Na „Liście Stu” 2023 najbardziej wpływowych osób w polskiej medycynie znaleźli się:

prof. dr hab. n. med. Artur Mazur – specjalista pediatrii, endokrynologii oraz endokrynologii i diabetologii dziecięcej; prorektor ds. Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierownik II Kliniki Pediatrii i Endokrynologii Dziecięcej w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim nr 2 w Rzeszowie; członek Komitetu Rozwoju Człowieka PAN; wiceprezes zarządu głównego Polskiego Towarzystwa Pe-

diatrycznego oraz członek zarządu głównego Polskiego Towarzystwa Endokrynologii i Diabetologii Dziecięcej.

dr hab. n. med. Piotr Futyma, prof. UR – specjalista kardiologii i elektrofizjologii, wyspecjalizowany w inwazyjnym leczeniu zaburzeń rytmu serca w Ośrodku Kardiologii Zabiegowej im. św. Józefa w Rzeszowie; członek rady Instytutu Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Komisji ds. Stopni i Tytułów UR.

fot. M. Świąćicki

Ocalić godność. Nowy spektakl Sceny Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego

Jan Wolski

Scena Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego to autorski teatr formy plastycznej, która swoim nowym widowiskiem zatytułowanym *Nazywano ją mamą* weszła w symboliczny czterdziesty czwarty rok swej działalności. Rozpoczęła jeszcze w Teatrze Lalki i Aktora „Kacperek”, potem była Estrada Rzeszowska, Młodzieżowy Dom Kultury, by w końcu znaleźć swoje miejsce w Uniwersytecie Rzeszowskim. Od początku plastyka pełniła w każdym widowisku nadrzędną funkcję konstrukcyjną i określającą treści. Co zapewne należałoby wiązać nie tylko z inscenizacyjnymi pomysłami oraz interpretacjami twórcy Sceny Propozycji Janusza Pokrywki, co także z jego wykształceniem. Wszak jest artystą malarzem i scenografem. Formie tej poddana zostaje warstwa tekstu, a dopełniają dźwięk, światło, ruch sceniczny, często także kukły, choć w nowym spektaklu akurat ich nie ma, ożywiane bywają różnorodne przedmioty. Spektakl staje się sumą przekształcających się teatralnych obrazów w ruchu, pozostających ze sobą w dramaturgicznych relacjach, ich wyraz i sens są emocjonalnie i zmysłowo odczuwalne, ale różnią się od znaczeń i treści przekazywanych przez słowa. Bliska temu kształtowi jest tradycja teatru Tadeusza Kantora. Przy każdym ruchu, scenie, grze światła i cieni, podanym słowie, podejmowane są próby wydobywania zaskakujących i możliwie bogatych emocji.

Scenografia, będąca swoistym znakiem firmowym teatru Janusza Pokrywki, jest bardzo prosta, „znakowa”, ale przez to także doskonała. Umiejętne wykorzystanie kwalifikacji i możliwości aktorów, muzyki, śpiewu, tańca, zwłaszcza kostiumów i działań na scenie, stwarza coś realnie odrealnionego, niecodziennego, mocnego w swej wymowie, efektownego wizualnie. Nie nazwałbym widowiska tego dokumentalnym, choć wykorzystana faktografia jest bezdyskusyjna, zdarzenia rzeczywiste lub bardzo prawdopodobne. Pokrywka konstruuje poszczególne sceny i porządkuje z nich przebieg wydarzeń. Można to ująć tak, że nie zmienia treści, a na nowo opracowuje formę, aby móc pokazać to, co uniwersalnie najważniejsze. Sięgając po części

jakiejś rzeczywistości i materiał historyczny, dostosowuje je do możliwości sceny, co z natury rzeczy staje się działaniem subiektywnym

Spektakl opowiada pewną historię, która budowana jest z fragmentów, z sytuacji, pojedynczych scen, jednak ściśle ze sobą związanych i razem współtworzących specyficzny kolaż. Scenarzysta, reżyser i scenograf w jednym konstruuje pewną przestrzeń, którą aktorzy i sytuacje, ich wzajemne interakcje oraz wszelkie działania sceniczne wypełniają postaciami, formami, gestami pozwalającymi zasygnalizować wewnętrzne prawdy, do których w niewielkim wycinku czasowym starają się przekonać widzów. Stworzyć emocjonalny model wewnętrznego duchowego doświadczenia, które każ-

dy z widzów doznać i przeżyć musi sam. Tak więc w jakimś rozblasku sceny muszą od razu wywołać kluczowe emocje, zasadnicze dla wymowy i interpretacji widowiska. Powstaje obraz okrucieństw wojny, jej grozy, ale zarazem metafora ludzkich możliwości, w których wielkość, heroizm postaw i upadek człowieczeństwa mogą stać obok siebie, pokazać sprzeczność i dopełnienie zarazem.

Odkąd ludzie zapisywali swoje myśli, wciąż towarzyszyło im pytanie: „po co zło?”, jak wytłumaczyć jego istnienie. To kwestia złożona i skomplikowana, szczególnie w kontekście tragicznych wydarzeń XX wieku i doświadczeń umownie zamkniętych w nazwie „Auschwitz-Oświęcim”.

Tadeusz Różewicz, jeden z pokolenia „ocalonych”, pyta w wierszu *recykling*:

Skąd się bierze zło?

I odpowiada:

jak to skąd

z człowieka

zawsze z człowieka

i tylko z człowieka

Dlaczego? Ano dlatego, że ma on zdolność do dokonywania wyborów, ale niestety często wybiera źle. Poeta wyciąga pesymistyczne wnioski na temat kondycji człowieka, bo nie wiadomo, czy w chwili wyboru będzie się opierał na dobru czy na złu. A przecież ludzie posiadają zdolność czynienia dobra, potrafią współczuć, odczuwać empatię.

I właśnie w takim kontekście sytuuje się to widowisko, a jego kanwą są **losy** Stanisławy Leszczyńskiej, położnej z Auschwitz-Birkenau. Jej postawę w tym piekle na ziemi można uznać za symbol walki o życie, o każde życie, za wskazanie, jak w czasie nieludzkiem pozostać człowiekiem. Swoje lakoniczne wspomnienia zawarła w *Raporcie położnej z Oświęcimia* opublikowanym w „Przeglądzie Lekarskim” w 1965 r.

W obozie koncentracyjnym, miejscu ludzkiej kaźni i wszechobecnej śmierci, na świat przychodziły też dzieci. Do wiosny 1943 r. bezwzględnie je uśmiercano, który to proceder określano eufemistycznym terminem „Sonderbehandlung”. Topiono w beczułce, czym zajmowały się dwie więźniarki Niemki. Leszczyńska z racji swojego zawodu przyjęła ponad 3 tysiące porodów i mimo straszliwych warunków żadne z dzieci czy matek nie umarło. Działo się bowiem coś, czego racjonalnie wyjaśnić nie można. Jak to ujęła Leszczyńska: „Natura przeciwstawiała się nienawiści” i „walczyła uparcie o swoje prawa”. Skoro bowiem dzieci się rodziły, to ich celem było żyć. Nie godziła się na topienie dzieci, nie wykonywała wszystkich rozkazów władz obozowych, sprzeciwiła się słynnemu „Aniołowi Śmierci”, czyli Josefowi Mengelemu i przetrwała.

Oczywiście w tamtych warunkach przeżycie noworodków było prawie niemożliwe, ich los był straszny, zazwyczaj umierały śmiercią głodową, ale skoro dzieci mają umierać – jak pisała o tym Leszczyńska – to niech odbywa się to w ramionach matek. Szansę miały tylko dzieci uznane

za „aryjskie”, które odbierano matkom i wysyłano do Rzeszy celem zniemczenia. Ale w takich przypadkach Leszczyńska starała się zrobić im mało widoczne tatuaże, na nadgarstkach, pod kolanami, które wyglądały jak zwykłe znamiona, z wiarą, że po wojnie matki będą mogły je odnaleźć. I wiemy, że to się w kilkunastu przypadkach udało.

I jeszcze jeden ważny fakt, który warto dla lepszego zrozumienia widowiska przywołać: Leszczyńska uważała obozowych oprawców za ofiary systemu, ludzi słabego charakteru, kaleki. Twierdziła bowiem, że największym kalectwem jest odczłowieczenie, że trzeba im współczuć, robić swoje i w każdym momencie pamiętać o drugim człowieku. Podejmując temat bolesny i tragiczny, inscenizowany w zawsze bliskiej wizjom Janusza Pokrywki poetyce, spotykanej raczej w teatrach lalki i aktora, przy jak zwykle mistrzowskim użyciu plastycznych symboli, dźwięków, ożywionych rekwizytów, udało się zrealizować sytuację sceniczną, która łatwo mogła wpaść w koleiny banału czy zbędny patos. Tak się nie dzieje. Powstało przedstawienie zwarte, o wyrazistym przekazie, zręcznie wzbogacone jasnymi rozstrzygnięciami, o mocnych podtekstach. Jednolite i przez to czytelne. Jego celem zda się być pokazanie ludzkiego wnętrza, napiętnowanie potwornej rzeczywistości, próba wytłumaczenia określonych zachowań, poszukiwanie czy raczej manifestowanie, i to w skrajnie nieludzkich warunkach, godności. Ocalenie godności człowieka, bo człowiekiem zawsze trzeba „być teraz”. Można też przedstawienie to uznać za swoisty proces o człowieczeństwo, arcytrudny, bo toczący się w straszliwych warunkach.

Scena Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego raz jeszcze udowodniła, że tematy ważne wciąż nie tylko trzeba podejmować, ale przede wszystkim szukać dla nich adekwatnej, możliwie głębokiej, opartej na emocjach, ale nie trywialnej, formy wypowiedzi. Oswoić z nimi widza, a przez to zachęcić do przemyśleń, podsunąć skojarzenia, może dać jakiś rodzaj trudnej nadziei.

Triennale Malarstwa Studenckiego / 2

Jarosław Sankowski

21 marca to data finałowego otwarcia wystawy Triennale Malarstwa Studenckiego – TMS/2 – przedsięwzięcia organizowanego przez Instytut Sztuk Pięknych, Kolegium Nauk Humanistycznych UR oraz rzeszowskie Biuro Wystaw Artystycznych. Wernisaż wystawy odbył się w gmachu galerii BWA przy licznej obecności uczestników pokonkursowej wystawy, zaproszonych gości i miłośników malarstwa. Połączony był z ceremonią wręczenia nagród konkursowych w ramach triennale dla wyłonionych zwycięzców ogólnopolskiego konkursu.

Grand Prix Prezydenta Miasta Rzeszowa Pana Konrada Fijołka połączono z nagrodą pieniężną 12 000 złotych otrzymała studentka Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, Wydziału Operatorskiego i Realizacji Telewizyjnej **Pani Paulina Pior**, która otrzymała nagrodę z rąk Pana Roberta Homickiego, pełnomocnika ds. rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości Urzędu Miasta Rzeszowa.

Nagrodę Marszałka Województwa Podkarpackiego Pana Władysława Ortyla wraz z odpowiednikiem pieniężnym 10 000 złotych otrzymała studentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Wydziału Sztuk Pięknych, Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki **Pani Karolina Starnawska** z rąk Pana Stanisława Kruczka – członka Zarządu Województwa Podkarpackiego. Kolejną nagrodę, 10 000 złotych ufundował **Rektor Uniwersytetu Rze-**

szowskiego prof. dr hab. Sylwester Czopek, który osobiście wręczył dyplom studentce Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie **Pani Oliwii Strzopie**. Kolejne nagrody pieniężne fundowane przez **Starostę Powiatu Łańcuckiego** oraz przedsiębiorstwo **Inżynieria Rzeszów S.A.** trafiły do studenta Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie na kierunku malarstwo o pseudonimie artystycznym **Allen Mack** oraz do studenta Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu **Pana Igora Datkiewicza**, które wręczali: Pan Adam Krzysztoń – starosta łańcucki i Pan Grzegorz Król – dyrektor naczelny Inżynierii Rzeszów. Studentka Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie **Pani Anna Dąbrowska** otrzymała nagrodę

w postaci propozycji indywidualnego pokazu prac w Galerii Związkowej z rąk **prezes Oddziału Rzeszowskiego Związku Polskich Artystów Plastyków** Pani dr hab. Magdaleny Uchman, prof. UR.

Zostały przyznane dwa **wyróżnienia honorowe: Kuratora Triennale Malarstwa Studenckiego** Jarosława Sankowskiego dla studentki kierunku malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku **Pani Barbary Tymoszek** oraz wyróżnienie **Dyrektora Biura Wystaw Artystycznych w Rzeszowie** Piotra Rędziniaka dla studentki Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie **Pani Zuzanny Dec**. **Dwunastu nominowanych do nagród konkursowych** odebrało dyplomy oraz zaproszenie do wystawy w Galerii Instytutu Sztuk Pięknych

KNH UR im. prof. Włodzimierza Kotkowskiego w Rzeszowie od **Pani dyrektora Instytutu Sztuk Pięknych**, Kolegium Nauk Humanistycznych UR dr hab. Doroty Sankowskiej, prof. UR. Wszyscy laureaci otrzymali publikacje monograficzne Instytutu Sztuk Pięknych, kwiaty i mnóstwo gratulacji. Wernisażowi towarzyszyło sympozjum artystyczno-naukowe pod tytułem „**Miara talentu**” prowadzone przez ks. dra Pawła Batorego, w którym także udział wzięli pracownicy UR: prof. dr hab. Tadeusz Boruta, dr hab. Artur Mordka, prof. UR i dr hab. Jarosław Sankowski, prof. UR. Sympozjum stanowiło nawiązanie do idei przewodniej triennale i odwiecznych zagadnień predyspozycji i cech osobowych artysty jako jednostki wyjątkowej w społeczności. Triennale Malarstwa Studenckiego/2 podsumowane będzie publikacją katalogową TMS/2, w której zawarte będą treści związane z bieżącą edycją. Finałowa wystawa blisko stu prac malarskich, obrazując różne tendencje estetyczne, poziomu ekspresji oraz treści symboliczne, odnosi się do aktualnych sytuacji, przekazów uniwersalnych i do osobistych przeżyć autorów. Mam nadzieję, że pokonkursowa wystawa triennale, stanowiąc przekrój estetyczno-programowy aktywności malarskiej w polskich uczelniach i wydziałach artystycznych, umożliwi dokonanie oce-

ny jakości poszukiwań w tym medium. Wystawa trwać będzie do 21 kwietnia b.r.

Składam podziękowania dla **Fundatorów nagród konkursowych**:

Prezydenta Miasta Rzeszowa Pana Konrada Fijołka
Marszałka Województwa Podkarpackiego Pana Władysława Ortyła
Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Sylwestera Czopka
Staroty Powiatu Łańcuckiego Pana Adama Krzysztonia
Dyrektora Naczelnego przedsiębiorstwa Inżynieria Rzeszów Pana Grzegorza Króla
Prezesa Oddziału Rzeszowskiego Związku Polskich Artystów Plastyków Pani dr hab. Magdaleny Uchman, prof. UR,

dla **Jurorów** w składzie:

Prof. dr hab. Jarosław Bauć, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Prof. dr hab. Tadeusz Boruta, Uniwersytet Rzeszowski
Prof. dr hab. Marian Kuczma, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu
Prof. dr hab. Kazimierz Rochecki, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Prof. dr hab. Joanna Stasiak, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie
Mgr Piotr Rędziniak, Biuro Wystaw Artystycznych w Rzeszowie,

dla zespołu organizacyjnego Instytutu Sztuk Pięknych UR w składzie:

Dr hab. Małgorzata Drozd Witek, prof. UR

Dr Magda Cywicka
Dr Marcin Dudek
Dr Piotr Woroniec
Mgr Anna Kamycka
Mgr Łukasz Kuśnierz

oraz szczególne podziękowania dla Pani Dyrektora Instytutu Sztuk Pięknych UR dr hab. Doroty Sankowskiej, prof. UR.

Składam również szczególne podziękowania Dyrektorowi Rzeszowskiego BWA Panu Piotrowi Rędziniakowi i zespołowi pracowników galerii za ważny wkład w organizację drugiej edycji Triennale Malarstwa Studenckiego.

Rzeszów, marzec 2024

Otwarcie wystawy „Grodzisko w Chotyńcu. Zachodnia brama Scytii” w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu

Michał Jabłkowski

W poniedziałek 18 marca br. w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu miał miejsce wernisaż wystawy pod tytułem „Grodzisko w Chotyńcu. Zachodnia brama Scytii”. Uroczystego otwarcia ekspozycji dokonali rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Sylwester Czopek, a zarazem kierownik badań grodziska, dyrektor Muzeum Archeologicznego w Poznaniu prof. dr hab. Marzena Szmyt oraz dyrektor Instytutu Archeologii dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak, prof. UR. W wydarzeniu tym uczestniczyli także współautorzy katalogu wystawy – mgr Michał Jabłkowski i mgr Tomasz Tokarczyk. Ekspozycja prezentuje najważniejsze odkrycia dokonane podczas wykopaliisk na grodzisku w Chotyńcu (pow. jarosławski) w latach 2017–2023. Z miejsca kultowo-rytualnego, tzw. zolnika (od słowa „zoła”, czyli popiół), pochodzi pierwsza odkryta na ziemiach polskich amfora grecka służąca do transportu wina. Na wystawie możemy zapoznać się także z wynikami badań wałów obronnych, jak również bram oraz obiektów, które pełniły funkcje mieszkalne i gospodarcze dla ludności wykorzystującej to imponujące założenie obronne. Scytowie (a dokładniej przedstawiciele leśno-stepowego wariantu kultury scytyjskiej), bo o nich tu mowa, znani byli archeologom zajmującym się wcze-

sną epoką żelaza już od dawna, głównie ze względu na ich agresywne, militarne wypady w głąb Europy Środkowej. Jednak nikt nie spodziewał się odkrycia ich siedzib tak daleko na zachód od macierzystej „Scytii” lokalizowanej na stepach euroazjatyckich. Odpowiedź na pytanie o tym, jak żył, a przede wszystkim co pozostawił po sobie ten koczowniczy lud, znany głównie z wypraw wojennych i bogatej kultury materialnej, poznajemy między innymi właśnie podczas prezentacji najciekawszych zabytków odkrytych na terenie grodziska w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu. Oprócz wyżej wspomnianej, niemal kompletnie zachowanej amfory greckiej, znaleziono także ponad 200 fragmentów ceramiki antycznej. Naczynia te zostały wykonane z dala od ziem polskich, w greckich warsztatach w Klazomenai, a także Chios i Lesbos, skąd trafiały na teren grodziska. Fragmenty amfor wraz z licznymi kośćmi zwierzęcymi, warstwami spalenizny, ceramiką wytwarzaną ręcznie oraz drobnymi, lecz wartościowymi przedmiotami odkrytymi w obrębie zolnika, są niemymi świadkami dawnych uczt wyprawianych tu zapewne przez scytyjską elitę użytkującą grodzisko. Do grupy spektakularnych znalezisk zalicza się także złoto, w postaci blaszek i przetopionych grudek tego surowca, a ponadto kolia w formie brązowych

półkul wraz z fajansowymi paciorkami. Licznie odkryto także inne części stroju, takie jak: brązowe szpile z różnymi kształtami główek, pierścieni, zausznice, kolczyk, szklane paciorki czy brązowe naszyjniki tordowane. Do najbardziej znanych wytworów kultury scytyjskiej należą charakterystyczne trójgraniaste i trójlistne grociki strzał, których na grodzisku odkryto kilkadziesiąt. Są to egzemplarze wykonane głównie z brązu, ale także z żelaza i kości. Podczas badań zolnika pozyskano też kamienną osełkę z otworkiem związaną z wyposażeniem męskim. W skład kobiecych inwentarzy, oprócz ozdób, zaliczyć należy natomiast drobne przedmioty gliniane w postaci przęślików i glinianych szpilek, tzw. katuszek. Ciekawostką jest fragment figurki, zapewne zoomorficznej, z intencjonalnie zaznaczonymi cechami płci. Ekspozycja w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu prezentuje ponad 100 najciekawszych zabytków odkrytych na grodzisku w Chotyńcu, datowanych na VII–V w. p.n.e. Kuratorem wystawy z ramienia Muzeum Archeologicznego w Poznaniu jest pani Magdalena Felis, a ekspozycję można zwiedzać do 1 września 2024 r. Specjalną atrakcją przygotowaną na tegoroczną Noc Muzeów będzie gościnny wykład poświęcony badaniom w Chotyńcu oraz wprowadzanie po wystawie. Serdecznie zapraszamy!

Debata pn. Wojna rosyjsko-ukraińska. Cztery wymiary konfliktu

19 kwietnia br. w Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się debata, w której udział wzięli prelegenci: prof. dr hab. Stanisław Koziej, Michał Bruszewski, dr Dariusz Materniak i dr hab. Maciej Milczanowski, prof. UR. Debata została podzielona na cztery panele – tytułowe konteksty wojny rosyjsko-ukraińskiej. Na każdym z paneli prelegenci poruszali temat jednej ze stron konfliktu. Moderatorem debaty był red. Konrad Dudek z TVP3 Rzeszów.

Wydarzenie zostało zrealizowane w ramach projektu Regionalnej Inicjatywy Doskonałości pt. „Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje społeczno-gospodarcze”.

FEDERACJA ROSYJSKA

Pierwszy panel dotyczył Federacji Rosyjskiej, jej strategii, planów oraz polityki zarówno wobec Ukrainy, jak i w skali międzynarodowej. Dyskutanci zwracali uwagę na rolę Rosji w kontekście globalnym, podkreślając jednocześnie ograniczone zagrożenie, jakie potencjalne zwycięstwo Rosji niesłoby dla Polski oraz państw NATO.

UKRAINA

W drugim panelu dyskusji uczestnicy skupili się na analizie sytuacji na Ukrainie, omawiając nie tylko aspekty militarnych działań, zwrócili uwagę również na kondycję społeczną i humanitarną zaatakowanego kraju. Podkreślali pilną potrzebę wsparcia Ukrainy oraz umożliwienia skutecznych działań obronnych. Niezmiennie podkreślali,

że mimo istniejących różnic i potencjalnych konfliktów, teraz Ukraina prowadzi walkę także w imię Polski.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Trzeci panel koncentrował się na analizie zmian w kwestiach bezpieczeństwa i obronności w Polsce wywołanych przez sytuację na Ukrainie. Poruszono zagadnienia związane z rozbudową uzbrojenia oraz przygotowaniem do ewentualnego konfliktu. Uczestnicy wyrażali wiele krytycznych uwag dotyczących funkcjonowania systemu obrony cywilnej. Istotne aspekty, takie jak budowa schronów, szkolenia z ewakuacji czy podstawowa znajomość sygnałów alarmowych, pozostają wciąż zbyt często pomijane przez władze.

SPRAWY MIĘDZYNARODOWE

W ostatnim panelu debaty skoncentrowano się na zagadnieniach

międzynarodowych. Istotnym punktem dyskusji było stanowisko Francji i działań prezydenta Macrona. Omówiono także obawy związane z potencjalnym powrotem Donalda Trumpa do Białego Domu oraz analizowano rolę Chin i Iranu w kontekście trwającego konfliktu.

Na zakończenie debaty publiczność miała okazję zadawać pytania, co wprowadziło dodatkowy wymiar interakcji i pozwoliło na uwzględnienie różnorodnych perspektyw oraz głębsze zagłębienie się w omawiane tematy.

Projekt realizowany jest przez Uniwersytet Rzeszowski, a finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Regionalna Inicjatywa Doskonałości”.

fot. M. Świącicki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Regionalna
Inicjatywa
Doskonałości

Uniwersytet Rzeszowski

Nagroda Fryderyka dla śp. dra hab. Zbigniewa Jakubka, prof. UR

Z wielką radością informujemy, że śp. dr hab. Zbigniew Jakubek, prof. UR został laureatem Fryderyka w kategorii „Artysta Roku – Jazz”. Akademia Fonograficzna przyznała nagrodę za album „Tribute to Zbigniew Jakubek” wydany nakładem rzeszowskiego wydawnictwa Afro Vibe. Fryderyki to nagroda przyznawana przez środowisko muzyczne za najważniejsze osiągnięcia fonograficzne.

Zbigniew Jakubek urodził się 18 kwietnia 1962 r. we Wrocławiu, ale już lata szkolne spędził w Zespole Szkół Muzycznych nr 1 w Rzeszowie, który ukończył w klasie klarnetu. Jednak późniejsze lata kształcenia w Akademii Muzycznej w Katowicach związał z fortepianem jazzowym. Doktorat w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, został mu nadany uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu w 2008 r. Stopień doktora habilitowanego na tej samej uczelni uzyskał w 2016 r. Od roku 2003 rozpoczął pracę w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. To głównie dzięki Jego zaangażowaniu i determinacji uruchomione zostały studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku jazz i muzyka rozrywkowa w Uniwersytecie Rzeszowskim. Zarówno przygotowanie dokumentacji, jak i budowanie kadry wykładowców determinowały Jego działania organizacyjne, których celem było pragnie-

nie dzielenia się ze studentami swoją wiedzą i doświadczeniem estradowym zdobytym przez niemal 40-letnią karierę.

Zbigniew Jakubek prowadził niezwykle ożywioną działalność artystyczną. Jego dorobek obejmuje ponad tysiąc koncertów w Polsce i poza granicami, udział w nagraniu prawie setki płyt i kilkudziesięciu programów telewizyjnych. Współpracował z czołową polską wykonawców, m.in.: Edytą Górniak, Mietkiem Szcześniakiem, Ryszardem Rynkowskim, Grażyną Łobaszewską, Lorą Szafran, Urszulą Dudziak, współtworzył czołowe zespoły jazzowe: Walk Away, Heavy Metal Sekstet, Zbigniew Jakubek Quartet, koncertując z wybitnymi muzykami

jazzowymi, jak: Dean Brown czy Eric Marienthal. W ostatnich latach współorganizował koncert Art Celebration w ramach Festiwalu Wschód Kultury – Rzeszów. Poza działalnością dydaktyczną w Instytucie Muzyki UR prowadził także działalność naukową, pełnił funkcję promotora i recenzenta w postępowaniach o nadanie stopni naukowych, jurora w różnorodnych konkursach muzycznych oraz organizował warsztaty jazzowe dla uczniów i studentów.

Był także niezwykle otwartym i serdecznym człowiekiem, nauczycielem i przyjacielem. Zmarł 1 maja 2023 r.

Witamina D dla zdrowia i urody

Kacper Helma

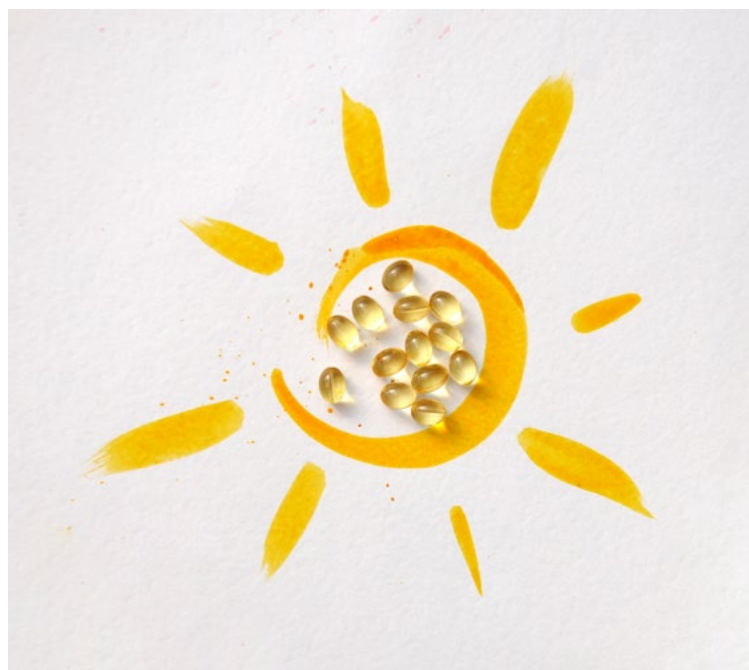

Wiosna to czas, kiedy natura budzi się do życia, a dłuższe dni zachęcają do aktywności na świeżym powietrzu. Dzięki temu, oprócz korzyści związanych z dodatkową aktywnością fizyczną, możemy skorzystać z krótkiej kąpeli słonecznej i zwiększyć nasze zasoby witaminy D. Dla osób dbających o zdrowie i samopoczucie właściwy poziom witaminy D jest niezwykle istotny, ponieważ jest ona niezbędna dla zdrowia kości, wspiera układ odpornościowy oraz wpływa na nastrój. Dodatkowo bierze udział we wzroście i różnicowaniu mieszków włosowych. Niedobór witaminy D związany jest ze wzrostem ryzyka złamań, nowotworów, chorób serca, nadciśnienia, cukrzycy i otyłości, a także ze spadkiem odporności, występowaniem łysienia bliznowaciejącego i zmian trądzikowych.

Jednym z najistotniejszych źródeł witaminy D jest synteza skórna. Promienie słoneczne składają się w ok. 95% z promieni UVA i 5% z promieni UVB. Witamina D jest produkowana w skórze pod wpływem promieni UVB. W Polsce w okresie jesienno-zimowym nie ma odpowiednich warunków do produkcji witaminy D ze względu na zbyt wysoki kąt padania owych promieni. Optymalna synteza witaminy D jest możliwa jedynie w okresie od maja do września, między godziną 10:00 a 15:00, gdy niebo nie jest zbyt zachmurzone, a długość naszego cienia jest mniejsza niż nasz wzrost, co świadczy o odpowiednim kącie padania promieni słonecznych. W takich warunkach ekspozycja naszych przedramion i podudzi przez około 15 minut wystarczy, aby wytworzyć odpowiednią ilość tej witaminy. Jeśli nie spełniamy tego zalecenia, warto rozważyć suplementację. W takim wypadku warto skonsultować ją ze specjalistą w celu doboru odpowiedniej dawki i monitorowania jej poziomu we krwi, ponieważ nadmiar witaminy D może być szkodliwy dla organizmu i skutkować zatruciem, które prowadzi do zwiększenia ryzyka chorób serca i tworzenia kamieni nerkowych. Sama witamina D jest dostępna zarówno jako suplement diety, jak i produkt leczniczy w formie tabletek, kapsułek czy kropeł.

Niektórzy ludzie rozważają korzystanie z solarium jako alternatywę dla naturalnej ekspozycji na słońce. Sama synte-

za witaminy D w solarium jest możliwa, jeśli zastosowano w nim lampy, które emitują promieniowanie UVB w odpowiedniej ilości, natomiast jeśli proporcja UVB do UVA będzie nieodpowiednia, nie możemy liczyć na produkcję witaminy D. Zakładając, że zastosowane w konkretnym solarium lampy są odpowiednie i witamina D zostanie wytworzona, należy wziąć pod uwagę fakt, że samo korzystanie z solarium może wiązać się z negatywnymi skutkami zdrowotnymi. Konsekwencje mogą obejmować zwiększone ryzyko nowotworów skóry, przedwczesne starzenie się skóry oraz ryzyko oparzeń słonecznych i podrażnień. Warto pamiętać, że takie samo ryzyko istnieje także przy długotrwałej ekspozycji na naturalne promienie słoneczne, dlatego ważne jest, aby dbać o zdrowie skóry i stosować się do zaleceń dotyczących ekspozycji na słońce. Zdrowie i bezpieczeństwo zawsze powinny być priorytetem, szczególnie podczas dbania o wygląd i samopoczucie.

Obóz sportowo-szkoleniowy BON

Ikona Tabaczek-Bejster

W dniach 10–17 lutego 2024 r. w Lesku odbył się obóz sportowo-szkoleniowy dla studentów z niepełnosprawnościami i wolontariuszy organizowany przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami Uniwersytetu Rzeszowskiego. Mimo że nie narzekaliśmy na nadmiar śniegu, udało się zrealizować większość zaplanowanych aktywności. Podczas obozu część studentów odbyła szkolenie narciarskie w grupach o różnym stopniu zaawansowania. Osoby mające przeciwwskazania do jazdy na nartach spędzały czas równie aktywnie (spacery, nordic walking, gra w kręgle). Studenci korzystali również z zajęć na pływalni. Podczas obozu odbył się wykład na temat bezpieczeństwa na stoku narciarskim i pokaz sprzętu narciarskiego. Zorganizowano również warsztaty ceramiczne i bibułkarskie. Podczas obozu zorganizowano wycieczkę na Połoninę Wetlińską, gdzie studenci w warunkach zimowych „zdobyli” schronisko Chatka Puchatka, część zaś Bacówkę pod Małą Rawką, a następnie zwiedzili zapórę w Solinie. Uczestnicy obozu wzięli również udział w przejażdżce wozami oraz w kolacji zorganizowanej w jednej z wiat turystycznych Nadleśnictwa Baligród. Obóz kolejny raz odbył się bez żadnych kontuzji, za co należy podziękować doświadczonej kadrcze.

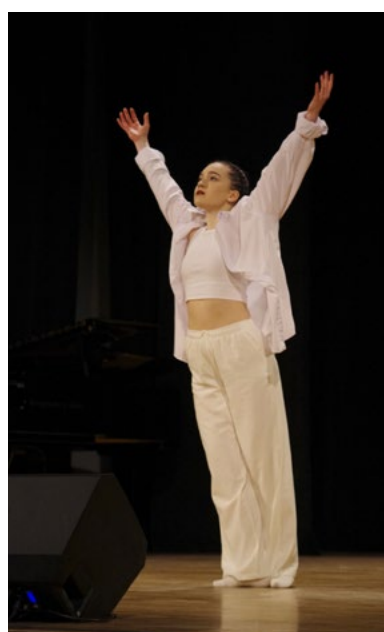

Studenci po raz kolejny udowodnili, że mają talent!

Joanna Wilk

15 marca na scenie w Sali Koncertowej Instytutu Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci zaprezentowali swoje talenty podczas VIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Student Ma Talent” organizowanego przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Eliminacje do finału odbyły się w formie online. Spośród ponad 70 nadesłanych zgłoszeń jury wybrało 11 laureatów, którzy wystąpili na uroczystym finale Ogólnopolskiego Konkursu „Student Ma Talent”.

W VIII edycji Konkursu w jury zasiadli:

- dr Anna Czenczek
- dr Bernadetta Wojtuń-Sikora
- mgr Kamila Mercik
- dr hab. Jan Wolski, prof UR

MIEJSCE PIERWSZE \ NAGRODA PUBLICZNOŚCI

Miejsce pierwsze i tym samym czek o wartości 5 tysięcy złotych otrzymała pani **Monika Tęcza**. Ten występ doceniło nie tylko szanowne jury, ale również publiczność, dlatego nagroda publiczności powędrowała do pani Moniki.

MIEJSCE DRUGIE

Miejsce drugie i tym samym czek o wartości 3 tysięcy złotych otrzymała pani **Klaudia Czenczek**.

MIEJSCE TRZECIE

Miejsce trzecie i czek o wartości tysiąca złotych otrzymał pan **Grzegorz Wrona**.

WYRÓŻNIENIA

1. Sabina Kułak
2. Nazarii Kalishchuk
3. Nikola Palko
4. Bartosz Popiel.

fot. M. Grzesiak

Ergometr Wioślarski 2024. Sukcesy drużyny Uniwersytetu Rzeszowskiego na polskich mistrzostwach

Milosz Szczudło

W ubiegły weekend światło dzienne ujrzały zmagania wioślarzy, którzy podgrzewając atmosferę zademonstrowali wolę walki i talent sportowy. Drużyna Uniwersytetu Rzeszowskiego wywalczyła trzecie miejsce w kategorii MIXT w prestiżowym Pucharze Polski. Ponadto nasi zawodnicy wywalczyli wiele wyróżnień na Akademickich Mistrzostwach Polski. Sobotnie zawody były prawdziwym wyzwaniem dla naszych reprezentantów, którzy musieli pokonać dystans 500 metrów. Drużynę reprezento-

wali: Aleksandra Wiewiórska, Magdalena Smycz, Hubert Bracik oraz Michał Wójcik. Niedzielne Akademickie Mistrzostwa Polski odbyły się w hali Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, gdzie nasi wioślarze stanęli do zmagania na dystansie 1000 metrów.

Atmosfera zawodów była niesamowicie gorąca, a nasi studenci wykazali się nie tylko wysokim poziomem sportowym, ale także ogromną determinacją. Ergometr wioślarski to nie tylko sport, to także pasja, determinacja i współ-

praca. Sekcja ergometru wioślarskiego Uniwersytetu Rzeszowskiego serdecznie zaprasza wszystkich tych, którzy chcą spróbować swoich sił w tej dyscyplinie. Zachęcamy zainteresowane osoby do kontaktu z trenerem dr. Miłoszem Szczudłą, aby dołączyć do naszej sportowej rodziny i podjąć wyzwanie, które przynosi nie tylko fizyczną, ale także duchową satysfakcję. Brawo Ergo Team!

Brazowy medal szachistów Uniwersytetu Rzeszowskiego na Akademickich Mistrzostwach Polski

Szachiści Uniwersytetu Rzeszowskiego po raz kolejny okazali się niezwykle utalentowaną drużyną, zdobywając brązowy medal podczas tegorocznych Akademickich Mistrzostw Polski. To niezwykle prestiżowe wydarzenie, które zgromadziło 386 uczestników z 49 uczelni w Polsce.

W pierwszej konkurencji tych mistrzostw Miłosz Szpar reprezentujący Uniwersytet Rzeszowski wykazał się wyjątkowym zaangażowaniem. Walcząc do ostatnich sekund dziewiątej rundy, Szpar niestety musiał uznać wyższość swojego przeciwnika, co skutkowało zajęciem piątego miejsca w klasyfikacji generalnej. Niemniej

jednak jego osiągnięcie przyczyniło się do zdobycia srebrnego medalu w klasyfikacji uniwersytetów.

W turnieju indywidualnym Barbara Trybowska zaprezentowała się znakomicie, zajmując piąte miejsce w klasyfikacji uniwersytetów. Jej determinacja i umiejętności przyczyniły się do sukcesu drużyny.

Następnym etapem zawodów był turniej drużynowy, który niestety nie przebiegał zgodnie z oczekiwaniami szachistów z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Mimo trudności i przeszkód, drużyna nie straciła ducha walki i z determinacją kontynuowała rywalizację. Ostatecznie po zliczeniu punktów

z turnieju indywidualnego i drużynowego Uniwersytet Rzeszowski ponownie cieszył się z brązowych medali, wyprzedzając Uniwersytet Gdański.

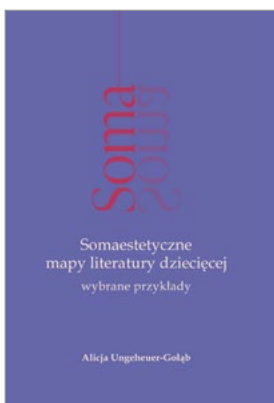
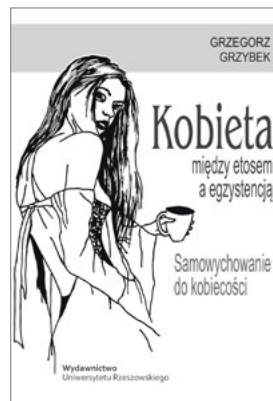
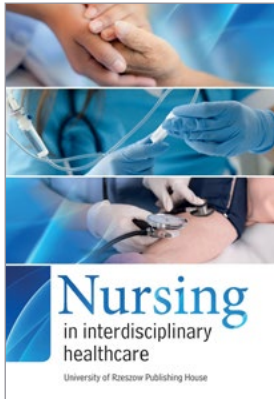
Czwarte miejsce w klasyfikacji uniwersytetów na tle tak silnej konkurencji to ogromny sukces, który świadczy o wysokim poziomie umiejętności i zaangażowania całej drużyny w składzie: Miłosz Szpar, Adrian Miąsik, Piotr Sygulski, Wojciech Urbański, Michał Drożdżał, Barbara Trybowska, Agnieszka Łuka i Miłosz Szczudło.

Gratulujemy wszystkim uczestnikom z Uniwersytetu Rzeszowskiego ich wyjątkowego osiągnięcia na Akademickich Mistrzostwach Polski.

Nowości WYDAWNICZE

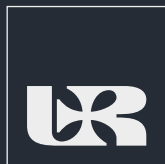

Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pignonia 6, 35-310 Rzeszów).

Wydawnictwo UNIwersytetu Rzeszowskiego
e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <https://wydawnictwo.ur.edu.pl>

Uniwersytet Rzeszowski
al. T. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów
tel.: +48 17 872 10 00 (centrala)
ur.edu.pl